

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

4. OKTOBER 1974

ŠTEVILKA 17 — XIV

O ustanovitvi TOZD in združitvah

Odločili smo se z — Odločili smo se z — Odločili

24. in 25. septembra smo na zborih delavcev odločali o pripojitvi drugih delovnih organizacij k Savi in o ustanavljanju novih TOZD. Posebej je treba poudariti, da so na vseh zborovanjih prisotni v veliki večini glasovali za pripojitev drugih delovnih organizacij k Savi.

O kontroli

V prejšnji številki glasila smo obljubili informacije iz proizvodnih enot. Ker pa brez strokovnih služb ne gre, smo tokrat pripravili obširno in zanimivo informacijo o delu in nalogah kontrole kvalitete v TTI. V razgovoru sta sodelovala inž. Pilgram Janez in inž. Pavšler Boris.

Izobraževanje

»Izobraževanje, znanost in kultura so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, komuniciranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe.«

(iz temeljnih načel naše ustave)
Profesor Mihael Petek, programer izobraževanja v IC, je avtor sestavka »IZOBRAŽEVANJE OB DELU IN ZA DELO«.

Komunisti razpravljali o združevanju

9. KONGRES ZSMS

Medtem ko prebirate te vrstice, se mladi na 9. kongresu ZSMS pripravljajo na zaključno besedo, ki bo dala mladim nove možnosti, nove naloge...

Polikem

Eden od bistvenih ciljev samoupravnega sporazuma združenega podjetja POLIKEM je usklajevanje razvojne politike. Vključevanje trgovinskih dejavnosti pa pomeni celovit nastop na slovenskem in jugoslovanskem gospodarskem trgu. Tudi to je cilj in pomen združevanja.

VELETRGOVINA LJUBLJANA

„CHEMO“

TRGOVINA S KEMIČNO-TEHNIČNIMI PROIZVODI NA DEBELO LJUBLJANA

MEMIJA-IMPRES

IZVOZ — UVUZ
KROŠKA — FIGURA 21

Stanovanjske želje Savčanov

Kako, na kakšne načine pomagati delavcem naše delovne organizacije pri reševanju stanovanjskega problema; kaj bi radi? To so bila vprašanja, na katera je odgovarjalo približno 400 Savčanov v anketi kadrovske službe. Objavljamo drugi del informacije.

Živimo v času, ko človek večino svoje energije porabi za delo. S tem si pridobi določene materialne dobrine, vendar te še ne zadovoljijo človeka v popolni meri. Vsi si namreč želimo še nekaj več, nekaj, kar napolni človekovo vsakdanje življenje, nekaj, kar bogati njegovo notranjost. V ta namen živi v svetu kultura, ki je prisotna tudi med nami. (Nadaljevanje na 10. strani)

Stražišče '74

Uspela vaja teritorialne enote

Noč od četrтка na petek je bila temna in za nekatere drugačna kot sicer. Možje in fantje, pripadniki teritorialnih enot so se pripravljali na izpopolnjevanje svojega vojaškega znanja. Avtor sestavka je sodelavec uredništva, svoja doživlja opisuje zelo zgoščeno. Skupaj z vodstvom in organizatorji ugotavlja, da je vaja v celoti uspela.

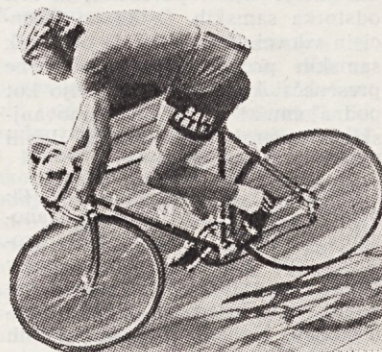
ŠPORT

Tudi za to številko glasila smo vam pripravili nekaj športnih novic:

● Športni teden — zanimiva športna srečanja med TOZD,

● Naši kolesarji zasedli odlično 3. mesto na kolesarski dirki za pokal favorita na Češkem,

● Zapis o tradicionalnem nogometnem dvoboju med vzdrževalci TTI in mehanično delavnico.

Stanovanjske želje Savčanov

Rezultati ankete med delavci, ki so izjavili, da bodo do leta 1978 potrebovali družbena stanovanja in posojila

Kadrovska služba je lani anketirala člane kolektiva o potrebah po družbenih stanovanjih in posojilih do leta 1978. Ker smo imeli zbrane podatke o številu delavcev, ki jim je Sava v preteklosti pomagala reševati stanovanjske probleme, teh pa je preko 1600, in ker cenimo, da je najmanj 1000 delavcev, ki še živijo pri starših ali so si že sami zadovoljivo rešili stanovanjski problem, smo se odločili, da bomo analitično obdelali samo delavce, ki so izjavili, da bodo do leta 1978 potrebovali pomoč naše delovne organizacije pri reševanju njihovega stanovanjskega problema. V listu Informator smo objavili obvestilo o anketiranju.

Na obvestilo se je javilo 362 delavcev in delavk. Anketarji so jih obiskali na njihovih delovnih mestih in izpolnili zelo obširno anketo. Vse anketne liste smo obdelali v računskem centru, analizo pa je naredila diplomantka višje šole za socialne delavce. Iz obširne analize v nadaljevanju povzemamo samo bistvene ugotovitve, najbolj pomembne za izdelavo petletnega programa.

— Glede na število vseh zaposlenih delavcev je največ nerešenih stanovanjskih problemov v OSS, in to 15%, v TTI 10,4%, TAP 9,9%, VET 9,1% in POS 6,4%. Preseneča visok odstotek nerešenih stanovanjskih problemov v OSS, čeprav sem spadajo tudi skladišča, kjer se zaposlujejo predvsem nekvalificirani delavci.

— Med anketiranimi delavci je največ starih od 25 do 28 let (110 ali 30,3%), od 17. do 32. leta pa skupno 71,5% ali 2/3 vseh delavcev. Nad 40 let starosti ima neurejene stanovanjske razmere le 8% delavcev. Torej imajo v največjem številu neurejene stanovanjske razmere mladi delavci.

— Od 362 anketiranih delavcev jih je 37,2% nekvalificiranih. Vendar, če primerjamo število letih s številom vseh nekvalificiranih delavcev v delovni organizaciji, vidimo, da le 8,5% delavcev med vsemi nekvalificiranimi živi v slabih stanovanjskih razmerah. Presenetljivo — najvišji odstotek nerešenih stanovanjskih primerov je med srednje strokovnim kadrom, saj ima od vsega srednje strokovnega kadra (319) kar 80 ali 25,1% neurejene stanovanjske razmere.

— Od skupnega števila anketiranih jih je 67,7% poročenih in 27,6 odstotka samskih. Ostali so ločenci in vdovci. Zelo visok je odstotek samskih proslincev, vendar to ne preseneča, ker le-ti sedaj živijo kot podnajemniki v težkih stanovanjskih razmerah, zato bi radi dobili ležišče v samskem domu.

— Zanimiv je podatek, kje so zaposleni zakonci proslincev za stanovanje ali posojilo. Samo 22,8% proslincev ima zakonca zaposlenega v Savi, vsi ostali (198) pa imajo zakonca zaposlenega v drugih organizacijah. Največ jih je zaposlenih v Iskri. Tekstilindusu, raznih trgo-

vinah itd. Omenjeni podatek bo narokoval kadrovska služba, da bo v bodoče pri reševanju skupnih stanovanjskih problemov v večji meri sodelovala s tistimi delovnimi organizacijami, kjer so zaposleni zakonci naših delavcev.

— Eden od pomembnih kriterijev pri dodelitvi stanovanj in posojil je tudi delovna doba v delovni organizaciji. Od vseh proslincev jih je 57 odstotkov zaposlenih manj kot 5 let, le 6,1% pa več kot 15 let. Med kategorijo delavcev nad 15 let delovne dobe je največ primerov, ko si anketirani za zamenjavo stanovanja želijo izboljšati stanovanjski standard.

— Zelo važen pokazatelj so osebni dohodki proslincev, še bolj pa osebni dohodki na družinskega člana. Od 362 delavcev ima 34% manjše osebne dohodke na družinskega člana kot 1200 din. To je glede na povečanje življenjskih stroškov dokaj nizko povprečje. 41,9% delavcev ima osebne dohodke na družinskega člana prek 1500 din, vendar moramo poudariti, da je v ta odstotek zajetih 100 samskih delavcev, ki osebni dohodek v celoti zadržijo zase.

— Za objektivno ocenjevanje nujnosti reševanja stanovanjskih problemov delavcev je potreben podatek o sedanjih stanovanjskih razmerah. Od skupnega števila anketirancev jih ima 9,4% samo ležišče v sobi, 29,3% ima samo sobo, v kateri živijo sami ali z družino, 11 odstotkov pa jih živi v enosobnem stanovanju. Ostali anketiranci stanujejo v dvo- in večsobnih stanovanjih. Zanimiv je podatek, da pride v kranjski občini na prebivalca povprečno 17 m² stanovanjske površine, med anketiranimi pa tega povprečja ne dosega kar 285 delavcev in je celo daleč pod njim.

— Od 362 anketiranih jih 151 ali 41,8% stanuje pri ožjih sorodnikih v njihovih lastnih ali najemniških stanovanjih. To so mladi delavci, ki so si že ustvarili družino, zato bi si radi preskrbeli tudi lastno stanovanje. Za Savo je bolj zaskrbljujoč podatek, da 157 anketiranih delavcev stanuje pri privatnikih brez pogodbe ali pa imajo pogodbo sklenjeno samo za določen čas in bodo morali po poteku pogodbe stanovanje zapustiti. Samo 5,2% je taktih, ki imajo z lastnikom sklenjeno stanovanjsko pogodbo za nedoločen čas.

— Skoraj polovica stanovanj, v katerih stanujejo anketirani delavci, je bila zgrajena pred drugo svetovno vojno. Ostala stanovanja so bila zgrajena v novejšem času.

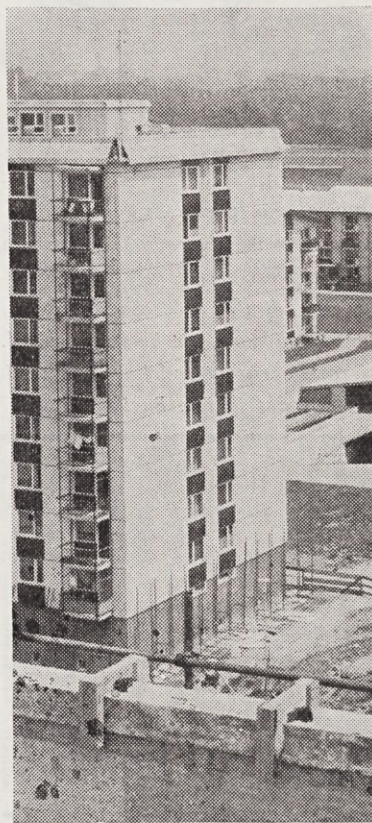
— Med anketiranimi delavci jih 23% ne plačuje stanarine, ker živijo pri starših, 59% delavcev plačuje stanarino do 300 din, 18% anketirancev pa plačuje stanarino prek 300 din mesečno. Med temi je celo 12 delavcev, ki plačujejo mesečno stanarino prek 1000 din.

— Med razlogi, zaradi katerih anketiranci izjavljajo, da želijo drugo

stanovanje ali posojilo, je na prvem mestu premajhno stanovanje. Na drugem mestu je neprimernost stanovanja (vlaga, brez vode in sanitarij itd.). Na tretjem mestu pa je bojazen, da jim bo lastnik odpovedal stanovanje. Sledijo slabi odnosi med starši in že poročenimi otroki, želja po osamosvojitvi, ločeno življenje moža od žene itd.

— Na vprašanje, kako naj bi se po njihovem v bodoče v Savi reševali stanovanjski problemi delavcev, je največ anketirancev odgovorilo, da z dodelitvijo družbenih stanovanj. Na drugem mestu so predlogi za dodelitev posojil za individualno gradnjo in odkup stanovanj in na tretjem mestu predlogi, da bi morali delavci, ki niso socialno ogroženi, ob dodelitvi družbenega stanovanja Savi prispevati določeno posojilo.

Ker je bilo na gornje vprašanje v anketi možno več odgovorov, je tudi skupni seštevek odgovorov višji, kot je bilo anketiranih delavcev. Nekateri so namreč odgovorili, da bi radi posojilo za gradnjo hiše, če pa to ni mogoče, pa posojilo za odkup stanovanja. Največ anketiranih pa želijo dobiti družbeno stanovanje, precej pa tudi posojilo za gradnjo hiše oziroma odkup stanovanja. Seveda pa večina anketiranih delavcev ni seznanjena z najnovejšimi določili zakona o financiranju

Nov stolpič v naselju Vodovodni stolp

stanovanjske gradnje, ki zastruje pogoje za delitev posojil za odkup stanovanj ali individualne gradnje.

— Od delavcev, ki so v anketi izjavili, da bi želeli posojilo za odkup stanovanja ali gradnjo hiše, smo želeli izvedeti, koliko posojila bi potrebovali in kakšne možnosti imajo, da bi posojilo dobili tudi pri delovni organizaciji, kjer je zaposleni zakonec. Več kot 60% jih je navedlo, da bi potrebovali več kot 50.000 din posojila, ostali pa bi potrebovali posojilo od 20 do 50.000 dinarjev. Tretjina vprašanih upa na posojilo tudi v delovni organizaciji, kjer je zaposleni zakonec.

— Ze naslednje vprašanje o namenskem varčevanju pa je pokazalo, da anketiranci v majhnem številu namensko varčujejo za odkup stanovanj in individualno gradnjo. Od 362 jih je samo 50 ali 13,9% izjavilo, da namensko varčujejo, 50 pa jih je navedlo, da že gradijo lastno hišo. Ta podatek potrjuje našo hipotezo, da bomo morali v prihodnjem 5-letnem obdobju kupovati predvsem družbena stanovanja, ker je struktura proslincev takšna, da ne bodo zmogli graditi lastne hiše ali odkupiti stanovanja pod pogoji novega republiškega zakona.

Na osnovi zbranih podatkov med 342 anketiranimi delavci bi v obdobju od leta 1975 do 1979 potrebovali 312 različnih stanovanj za že zaposlene člane kolektiva.

Povečano število delavcev pa pomeni tudi potrebo po večjem številu ležišč v samskih domovih in družinskih stanovanjih. Ker je najvišji odstotek fluktuacije ravno pri delavcih, ki so v Savi zaposleni do enega leta, bomo vzeli kot osnovo za planiranje potrebnih stanovanj 1250 delavcev, za kolikor se bo do leta 1979 povečalo število zaposlenih. Po ocenah iz preteklega obdobja, bo od 1250 delavcev najmanj 50 odstotkov zaposlilo Savo za pomoč pri reševanju njihovega stanovanjskega problema. Računamo, da bo od tega števila 20% ali 250 delavcev želelo ležišče v samskih domovih, enako število pa družinska stanovanja. Med temi delavci pa verjetno ne bo interesa za odkup stanovanja ter gradnjo lastne hiše, ker bodo še premalo časa zaposleni, da bi si lahko privarčevali dovolj lastnih sredstev.

Ostalih 60% ali 750 delavcev si bodo po našem mnenju sami reševali stanovanjske probleme, in sicer na različne načine.

Potrebe in želje po družbenih stanovanjih

Na podlagi rezultatov analize predvidenega povečanja zaposlenih bi do leta 1979 potrebovali naslednje število družinskih stanovanj in ležišč v samskih domovih:

(Nadaljevanje na 7. strani)

Vrste stanovanj	Anketa	Povečanje zaposlenih delavcev 1975—1978	Skupaj
Ležišče v samskem domu	50	250	300
Garsonjere	14	25	39
Enosobna stanovanja	26	30	56
Dvosobna stanovanja	104	125	229
Trisobna stanovanja	48	20	68
Dvosobna stanovanja s kabinetom	56	50	106
Večsobna stanovanja	14	—	14
	312	500	812

Zbor delavcev FRS med razpravo o ustanavljanju novih TOZD in združevanju z drugimi delovnimi organizacijami

Združevanje z drugimi delovnimi organizacijami

24. in 25. septembra smo na zborih delavcev odločali o pripojitvi drugih delovnih organizacij k Savi. Ker smo poročilo o poslovanju dobili tik pred zaključkom redakcije, povzemamo samo najpomembnejši del.

Pripojena delovna organizacija	Glasovali: % za od prisotnih	Glasovali: % za od zaposlenih
»VULKAN« Niš	95,67	71,53
»RUMA« Ruma	96,56	72,19
»TOTRA« Ljubljana	97,25	72,71
»PUŠKARNA« Kranj	97,60	72,97
Kemična tovarna Moste	97,68	73,03

Ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela

Hkrati z razpravami in odločanjem o pripojitvi drugih delovnih organizacij k Savi smo v naši de-

Enotno!

lovni organizaciji odločali tudi o ustanovitvi novih TOZD.

Prav posebej je treba poudariti, da so na vseh zborovanjih prisotni 100 % (100 odstotno) glasovali za ustanovitev TOZD tako kot je bilo predlagano.

Stoodstotno (100 %) je bilo tudi glasovanje o soglasju k ustanovitvi drugih TOZD v delovni organizaciji (podrobnejše oz. celotno poročilo je objavljeno v informatorju).

Spet lahko zapišem, da smo Savčani tudi to pot pokazali svojo zrelost in s podporo naprednim težnjam naredili velik korak naprej. Pri tem je gotovo treba tudi pohvaliti dobro pripravljene informacije in organizacijo razprav.

J. Š.

Slavko Mihelič je dal uvodno informacijo na razpravi članov ZK o združevanju Save z drugimi delovnimi organizacijami

Komunisti o združevanju

Dne 19. septembra letos je pripravil svet ZK Sava razgovor komunistov o integracijskih procesih oziroma o združevanju Save z drugimi delovnimi organizacijami. V veliki dvorani občinske skupščine se nas je zbralo približno sto petdeset, osnovne informacije o združevanju pa sta povedala Slavko Mihelič in Rudi Babnik.

Čeprav ne moremo zapisati, da je bila razprava posebno učinkovita, je bila pa vendarle potrebna. Te dni se bodo namreč začeli razgovori o predlogih združevanja na sestankih delovnih skupin oz. zborih delavcev in še posebej nujno je, da tam sodelujejo člani ZK. Razgovori, kot je bil 19. septembra, pa so namenjeni temeljitemu informiranju članov ZK o integracijskih procesih, o njih nujnosti in pomenu.

Jože Štular

Polikem

Združeno podjetje Polikem, ki je bilo ustanovljeno 3. julija 1974, se je v polni meri zavedalo tega, da je bil s podpisom samoupravnega sporazuma o združevanju storjen šele prvi korak v procesu povezovanja v okviru združenega podjetja. Vse bolj jasno postaja namreč, da je mogoče doseči optimalne rezultate dela in s tem večjo socialno varnost v združenem delu le s skupnim nastopom v celotnem procesu reprodukcije. Takšen razvoj pa je mogoče zagotoviti le tako, da bodo organizacije združenega dela s področja proizvodnje in trgovine med seboj sodelovale, se sporazumevale o svojih programih in ciljih ter združevale svoje delo in sredstva.

Na osnovi takšnih spoznanj, ki so istočasno dozorela v delovni sredini proizvodnje in trgovine, so delavci preko svojih pooblaščenih predstav-

nikov v svojih samoupravnih in poslovnih organih ter Zvezi komunistov dali v juliju tega leta pobudo, da se ugotovijo možnosti in način povezovanja med združenimi podjetji POLIKEM in trgovinskimi delovnimi organizacijami Astra, Chemo in Kemija-Impex.

Iniciativni odbor, sestavljen iz pooblaščenih predstavnikov vseh za povezovanje zainteresiranih delovnih organizacij, se je dogovoril, da se bo postopek povezovanja izvedel s pomočjo skupine za družbeno-ekonomske odnose pri združenem podjetju Polikem, organizacijah združenega dela Astra, Chemo in Kemija-Impex pa so v skupino določile svoje predstavnike. Tako razširjena komisija je pripravila gradivo za javno razpravo v vseh temeljnih organizacijah. Gradivo je verifi-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Izobraževanju ob delu in za delo

Uvod

V temeljnih načelih naše ustave je zajeto izobraževanje z naslednjimi besedami:

»Izobraževanje, znanost in kultura so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe.

Vzgoja in izobraževanje temeljita na dosežkih sodobne znanosti in zlasti na marksizmu kot osnovah znanstvenega socializma in naj usposabljata delovne ljudi za delo in samoupravljanje ter jih vzgajata v duhu pridobitev socialistične revolucije, socialistične etike, samoupravnega demokratizma...«

Ker živimo in delamo v samoupravni družbi, mora tudi izobraževanje temeljiti na samoupravni podlagi. Eno od načel takega izobraževanja, ki se nanaša predvsem na izobraževanje ob delu, sta obravnavala oba kongresa zveze komunistov in se glasj takole:

»Razvoj naše družbe zahteva, da se celotna vzgojno izobraževalna dejavnost odločno usmeri k izobraževanju in vzgoji za delo in ob delu. Zagotoviti moramo povezanost vzgojno izobraževalnega procesa s proizvodnim in drugim družbeno koristnim delom.«

Delo postaja nezamenljiv del procesa vzgoje in izobraževanja. Še do nedavnega je bilo zelo razširjeno mnenje, da je človekova življenjska doba deljena v tri zaporedne stopnje, tj.: učenje v mladosti ali v šolski dobi, tej sledita delovna doba in čas upokojitve. To mišljenje ne drži več. Zaradi nenehnega razvoja znanosti in tehnike ter nenehnega širjenja vloge osebnosti v sodobni družbi se izobraževanje ne končuje s šolanjem v mladosti, temveč postaja trajen proces. Pri tem imajo delovne organizacije vse bolj pomembno vlogo, saj delavci v njih pridobivajo svoje znanje v združenem delu. Tako postaja organizacija združenega dela, v kateri se povezujejo delo in izobraževanje, zlasti nosilec stalnega ali tako imenovanega permanentnega izobraževanja lastnih delavcev.

Izobraževanje za delo in ob delu v Savi

Kako pa uveljavljamo v uvodu navedena načela v naši delovni organizaciji?

Ne bom opisoval vseh smeri in vrst izobraževanja, ki se izvajajo v Savi, ampak se bom zadržal pri uvajanju in usposabljanju novih in prerazporejenih delavcev.

Vemo, kakšna je Sava danes, planirali smo tudi, kakšna bo jutri, koliko jo bomo razširili, kako povečali proizvodnjo in dohodek ter koliko nas bo čez nekaj let. Novi delavci stalno prihajajo, pa tudi odide jih mnogo. S kadrovanjem je povezana tudi problematika izobraževanja za delo in ob delu.

Letno je potrebno usposobiti vsaj 500 delavcev, od katerih je večina vključena v neposredno proizvodnjo in jih je zato treba priučiti za delo ne v šoli, ampak na delovnih me-

stih. V to število so vključeni ne samo novi delavci, ampak tudi tisti, ki so prerazporejeni na druga delovna mesta, kot npr. z nekvalificiranih na priučena ali s priučeni na specializirana oz. poklicna delovna mesta.

Kot že rečeno, se bom zaustavil prav pri uvajanju in usposabljanju. Prav zaradi rastočega števila delavcev na priučevanju in zaradi sprememb v tehnološkem procesu je organizacija, izvajanje in spremljanje učnega procesa vedno bolj zapleteno in vedno težje. Zato se poleg pozitivnih rezultatov pojavljajo tudi negativni, ki imajo dostikrat škodljive posledice. Te smo zasledili že sami pri spremljanju uvajanja in usposabljanja in pri preizkusih znanja delavcev pred zaključkom poskusne dobe ali usposabljanja; nekateri problemi pa so bili prikazani tudi na raznih sestankih. Da bi imeli jasnejšo sliko, bomo nekaj najvažnejših problemov tudi navedli in pokazali posledice le-teh.

Sedanje stanje, načini priučevanja in rezultati

Uvajanje in usposabljanje novih ter prerazporejenih delavcev poteka v sodelovanju med proizvodnimi enotami in izobraževalnim centrom tako, da center uvede novega delavca v enoto, organizira uvajalne seminarje in pred zaključkom usposabljanja izvede skupno z vodstvom enote in službo za tehnično in zdravstveno varstvo preizkuse znanja. Priučevanje pa v glavnem izvajajo proizvodne enote same s pomočjo izmenskih vodij, predelavcev, skupinovodij, vodij strojev, delavcev za nadomeščanje in starejših izkušenih delavcev. Za lažje razumevanje bomo vse te, ki jim je priučevanje le občasna naloga, imenovali »občasni inštruktorji ali priučevalci«.

Inštruktorji v centru v glavnem priučevanje spremljajo. Zakaž se delavci centra ne morejo bolj aktivno vključiti v ta izobraževalni proces, bom skušal opisati z nekaterimi primeri.

V izobraževalnem centru imamo za pouk praktičnega dela inštruktorje, ki pa so pretežno del delovnega časa zaposleni s poučevanjem učencev poklicne gumarske šole in se zato skoraj ne morejo posvečati neposrednemu priučevanju delavcev.

Za TAP je en inštruktor, za uvajanje in usposabljanje, ki tudi ni univerzalen, ampak pokriva le priučevanje delavcev za konfekcijo ter delno vulkanizacijo, in še to le v dopoldanski izmeni; v drugih oddelkih pa priučujejo občasni inštruktorji, drugi inštruktor pa priučuje učence poklicne šole.

Za organizacijo celotnega uvajanja in usposabljanja v vseh enotah ostanejo v izobraževalnem centru le trije delavci, ki komaj slede uvajanju in preizkusom znanja, ne morejo pa v celoti spremljati izobraževanja delavcev, ker jim časovno ni mogoče.

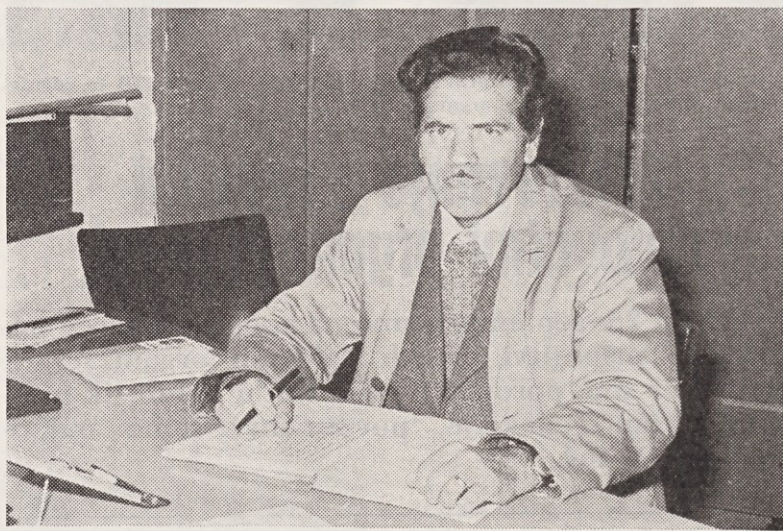
Za enoti umetno usnje in kemični izdelki inštruktorja sploh ni, uče občasni inštruktorji.

Uvajanje in usposabljanje torej na splošno poteka s »priučevalci«, ker le-ti najbolj poznajo svoje delo, univerzalnih inštruktorjev pa ni. Priučevalci oziroma občasni inštruktorji so kot že omenjeno ali predelavci, včasih tudi izmenski vodje, nadalje delavci za nadomeščanje, vodje strojev ali starejši izkušeni delavci. To je tradicionalna oblika pouka, ki je lahko zelo uspešna, če so »priučevalci« usposobljeni za prenašanje znanja in če jih je mogoče spremljati pri pouku ter jim metodično pomagati.

samezne negativne posledice, od katerih bomo navedli le nekatere.

Pri preizkusih znanja včasih opazimo pomanjkljivo praktično in teoretično znanje tako v stroki kot tudi iz varstva pri delu, kar lahko slabo vpliva na kvaliteto in kvantiteto dela; obstoja pa tudi povečana možnost nesreč pri delu.

Ker ni enotne izobraževalne metode, tudi ni enotne izobraževalne vsebine in se dogodi, da za ista delovna mesta ljudje niso enako usposobljeni, pa tudi čas priučevanja je različen.

Programer izobraževanja prof. Mihael Petek

Ako spremljamo način prenašanja znanja pri občasnih inštruktorjih vidimo, da poskušajo to nalogo opraviti kar najbolje, vendar zasledimo, da ima vsak priučevalec svoj način pouka, ki je bolj ali manj uspešen ter priučuje svoje način dela, ki pa včasih ni najbolj racionalen — metode torej niso enake.

Tudi izobraževalna vsebina je dostikrat podana v različnih obsegih, eden pove in pokaže več, drugi manj, kakor se komu zdi potrebno, ker nimamo še ustreznih učbenikov-priročnikov z zaželeno vsebino.

So tudi primeri, bolj redki seveda, ko je novi delavec po nekaj kratkih navodilih prepuščen lastni iznajdljivosti, torej samemu sebi po pravilu: »Plavaj ali utoni« ali »Se boš že znašel.« V takih primerih še posebno manjka vzgojnega dela s človekom.

Pri preizkusih znanja sodelujejo tudi delavci oddelka za tehnično in zdravstveno varstvo, ki bi prav tako morali občasno spremljati uvajanje in usposabljanje glede ugotavljanja znanja in varstva pri delu, pa ne zmorejo, ker jih je premalo, četudi se trudijo, da bi to izvajali.

Kljub takemu stanju, ki ni ravno zadovoljivo, lahko rečemo, da priučujemo in usposabljammo, kolikor moremo, vendar sedanji sistem zastareva in tak ne more več slediti spremembam v naši delovni organizaciji. Poleg pozitivnih rezultatov, ki se kažejo v tem, da se delavci na poskusnem delu in usposabljanju le priučijo praktičnega dela in se seznanijo tudi z navodili iz varstvenega področja, pa zasledimo po-

Spremljanje rezultatov v času priučevanja je zaradi majhnega števila strokovnih delavcev v izobraževalnem centru oteženo: posebno v popoldanski in nočni izmeni je ta naloga izključno na ramah občasnih inštruktorjev (izmenskih vodij, predelavcev, vodij strojev itd.); zato tudi nimamo ustrezne evidence, iz katere bi bilo razvidno napredovanje posameznika v času poskusne dobe ali usposabljanja.

Novi delavci se dostikrat počutijo izolirane v sredini, v katero so bili sprejeti, posebej še, če ne razumejo jezika, kar ima za posledico slabo počutje, nezadovoljstvo, slabe odnose in končno fluktuacijo.

Dogaja se, da novi delavci celo nalete na ovire pri sodelavcih.

Vse našete negativne posledice vplivajo na povečanje proizvodnih stroškov, kar vsekakor ni ekonomično.

Večkrat opažamo pomanjkanje vzgojnopolitičnega dela tiste sredine, v katero se novi delavec vključuje.

Na splošno rečeno, bolj vzgajamo proizvajalca kot upravljavca, ker samo uvajalni seminar je premalo, da bi se novi delavec lahko uspešno vključil v proces samoupravljanja.

Predlogi za izboljšanje

Če samokritično pogledamo na priučevanje, slika, ki smo jo dobili, ni preveč rožnata in tudi ni povsem v skladu z načeli o izobraževanju za delo in ob delu, ki so navedeni v uvodu tega sestavka. Nujno moramo misliti na izboljšanje stanja.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Načrtno, zavzeto v korist delovne organizacije

O službi kontrole kvalitete

V prejšnji številki glasila smo zapisali, da bomo na tem mestu objavljali informacije iz proizvodnih delovnih enot. No, nekoliko se moramo popraviti, kajti nikakor ne moremo iz proizvodnega procesa izključiti strokovnih služb. Zato torej bomo tudi o njih pisali in vam poskusili predstaviti njihove naloge in vlogo v celotnem delu delovne organizacije. Naš že tolikokrat poudarjeni namen je medsebojno spoznavanje, spoznavanje dela drug drugega in ne nazadnje tudi medsebojne odvisnosti vseh in vsakogar od kolektivnega dela.

To pot smo se namenili v službo kontrole kvalitete v TOZD TTI. Pogovarjali smo se z vodjo kontrole kvalitete dipl. inž. Janezom Pilgramom in njegovim namestnikom dipl. inž. Borisom Pavšlarjem.

Kako je organizirana služba kontrole kvalitete v TTI?

Služba kontrole kvalitete je na novo organizirana, saj smo od precej toge organiziranosti prešli na celovito obravnavanje zadev, s čimer smo razdelili tehnološko in lokacijsko bližnja področja pod posamezne tehnologe, ki so odgovorni za izdelke v celotnem tehnološkem procesu izdelave. Če se problem pojavi pri enem izdelku, je zadolžen en tehnolog za izdelek tudi v primeru reklamacij vse do rešitve problema.

Organizacijsko je naš oddelek razdeljen na vhodno kontrolo, tekočo in prevzemno kontrolo in analitski oddelek ter del preizkušanja na preizkusni postaji.

Kje in kako poteka delo službe kontrole kvalitete v TTI?

Služba kontrole kvalitete predstavlja samo del vodenja kompletnega procesa proizvodnje in se vključuje v proces vodenja. Naša naloga je zbrati čimveč čimboljše informacij o kvaliteti surovin, polizdelkov in izdelkov, ki bi pomagale voditi proces proizvodnje. Zato smo si tudi v TTI organizirali analitski oddelek. Imamo dosti močno analitsko skupino, ki skrbi, da so vsi podatki, ki jih kontrolorji zberejo, čimprej obdelani v informacijo, ki naj bo pravilno prikazana in naj pride na pravo mesto. Naša naloga in želja je, da se čimprej povežemo s službo informacijskih sistemov. Zagotoviti hočemo za vse kontrolirane izdelke čimprejšnje informacije iz proizvodnje. Osnovni razlog, zakaj smo se skušali na vsak način povezati s službo informacijskih sistemov zaradi obdelave naših podatkov na računalniku, je:

a) izredno velik asortiment izdelkov pri vsakdanjem delu, kar onemogoča normalno ažurno obdelavo mesečnih in letnih poročil,

b) dejansko nismo mogli vseh teh podatkov dovolj precizno analizirati, kar pa je z računalnikom omogočeno.

Kaj pomeni za vas razdeljenost kontrole v dveh lokacijsko ločenih področjih?

Dislokacija ne predstavlja ovir. Podatke zbirajo tako v obratu II kot v obratu IV oziroma v obratu

III. Vse te podatke oziroma informacije obdelujemo glede na ekonomiko kvalitete. Če hočemo povezati vse informacije v en rezultat,

Inž. Boris Pavšler

rabimo podatke v porabljenem materialu, porabljenem času za izdelek in kvaliteto izdelka. Skupnj imenovalec temu je denar. Zato se danes kvaliteta obravnava tudi v prihranjenih in izgubljenih dinarjih. Za vsako napako vemo, koliko stane, in to nam pomaga, da vemo kdaj ukrepati. Ena napaka lahko predstavlja velik strošek, lahko pa majhnega, vse glede na to, od kod izvira napaka. Ti rezultati pa nam pomagajo pri odločitvi, kam se usmeriti in kaj vse moramo kontrolirati.

S kakšnimi problemi se srečujete pri delu v kontroli?

Naš oddelek dela kot homogena ekipa. Imamo sposobne ljudi, ki delajo v tekoči kot tudi prevzemni kontroli, uspehe dosegamo tudi na analitskem področju. Res danes lahko delamo s podatki na visokem nivoju že v primerjavi z enim letom nazaj. Nivo informacij, ki jih dobimo, je boljši in bolj ažuren, zato nas danes proizvodnja in službe bolj upoštevajo kot včasih, saj sami prihajajo k nam po posamezne informacije oziroma naročajo obdelavo podatkov.

Osnova za naše delo je tehnološka dokumentacija. Zaradi širokega asortimana in včasih same tehnologije lahko pride do problemov pri evidentiranju kvalitete. Vendar moramo vse napake takoj rešiti, saj gredo rezultati kontrole tudi v nagrajevanje delavcev po kvaliteti izdelkov. Drug problem je objektivno evidentiranje teh napak, kadar imamo opravka z vizuelno kontrolo kvalitete. Zaradi subjektivnega

kontroliranja lahko prihaja do napačnih interpretacij in sporov na relaciji proizvodnja, direktni proizvajalec in kvaliteta. Zaradi tega smo se od samega začetka borili, da hkrati z nagrajevanjem teče dosti široka akcija popravljanja tehnološke dokumentacije. Kjer je manjši asortiman, je stanje dosti boljše, v oddelkih, kjer je veliko število izdelkov, pa se še pojavljajo problemi neuskladene dokumentacije.

Kaj ugotavljate na relaciji Sava — kupec?

Vsak kupec ima svoje zahteve, svoje želje in okus. Naloga kontrole kvalitete je prilagoditi kvaliteto potrebam kupca. Naša želja je, da bi si organizirali kartoteko s podatki o naših kupcih. Pri tem bi morali biti nevtralni, a se postaviti v vlogo zaščitnika kupca in dajati na trg blago take kvalitete kot jo kupec zahteva. Problem je isti, če ponudimo kupcu blago od zahtevanega ali pa slabše, kot ga želi.

Kakšne so naloge tekočih in prevzemnih kontrolorjev?

Tekoči kontrolor ima predpisan (s plani kontrole) obseg svojega dela, pri čemer ima navedeno, s čim naj kontrolira. Kontrolira po fazah dela na podlagi predpisane kontrole dokumentacije. O velikih odmikih od predpisane tehnologije je dolžan pisмено obvestiti izmenskega delovodjo. Podatki služijo tudi za nagrajevanje po kvaliteti dela.

Prevzemni kontrolor je naš filter, ki zahteva določen nivo kvalitete, ko gre izdelek iz proizvodnje v skla-

Inž. Janez Pilgram

dišče. Njegovo delo je ugotoviti kvaliteto proizvodov ter razvrstiti izdelke v I., II., in III. kvaliteto ter odpad v skladu s predpisi za klasifikacijo izdelkov. Pri masovnih po-

šilkah uporabljamo že poenostavljene sisteme vzorčenja, pri katerih je natančnost ugotovitev manj zanesljiva. Njegova naloga je, da pri velikih preklasifikacijah poroča svojim predpostavljenim.

Operativni kontrolni tehnolog je zadolžen za organizacijo dela po posameznih tehnoloških enotah in kontrolira delo tekoče in prevzemne kontrole. Izdeluje vso potrebno dokumentacijo za normalen potek dela in ima dolžnost, da vse podatke, ki jih dobi od kontrolorjev, analizira ter obdelano informacijo posreduje vodjem obračunskih enot z namenom, da pomanjkljivosti odpravijo in da se kvaliteta dvigne.

Kakšni so vaši načrti za naprej?

Naša naloga je, da ljudi, ki so odgovorni za kvaliteto izdelkov ustrezno nagrajujemo. En del sistema nagrajevanja smo izvedli. Drugi, težji del je spet v povezavi s službo informacijskih sistemov, da vse podatke obdela na računalniku.

Na osnovi stroškov za kvaliteto in na osnovi učinka, ki ga dobimo s kvaliteto, je treba določiti optimalni nivo kvalitete. Ves razvoj enega izdelka moramo gledati skozi prizmo stroškov. Učinek kvalitete predstavlja čimvečji dobit ob čimmanj reklamacijah in popravilih. Ni rečeno, da je taka kvaliteta optimalna, Morda je zelo draga, če gre za izdelke z nizko vrednostjo, saj mora biti ta proces zelo natančno kontroliran, kar predstavlja precejšen strošek.

Posamezne informacije, ki jih dobimo v poteku izdelave proizvoda nameravamo povezati z informacijami, ki jih dobimo iz uporabe naših proizvodov. Tako bomo dobili sistem kontrole, ki ga imenujemo integralni sistem. V nadaljevanju nameravamo zagotoviti optimalno zasledovanje kvalitete s strani naših kontrolorjev. Poostri moramo preglede tam, kjer bo to prineslo večji efekt in opuščati tam, kjer efekta ne pričakujemo. V čimkrajšem času moramo preiti na evidenco dejanskih dimenzij oziroma fizikalnih vrednosti pri parametrih, katere kontroliramo vzdolž procesa proizvodnje.

V kolikšni meri je ta način dela spremenil kontrolo?

Mi smo že dalj časa računali na tovrstno obdelavo podatkov, temu smo prilagajali tudi nove statistične liste, zato ta način dela obstoječega sistema ne bo rušil.

Kako delavci spoštujejo navodila oziroma opozorila, ki jih dobe od kontrolorjev?

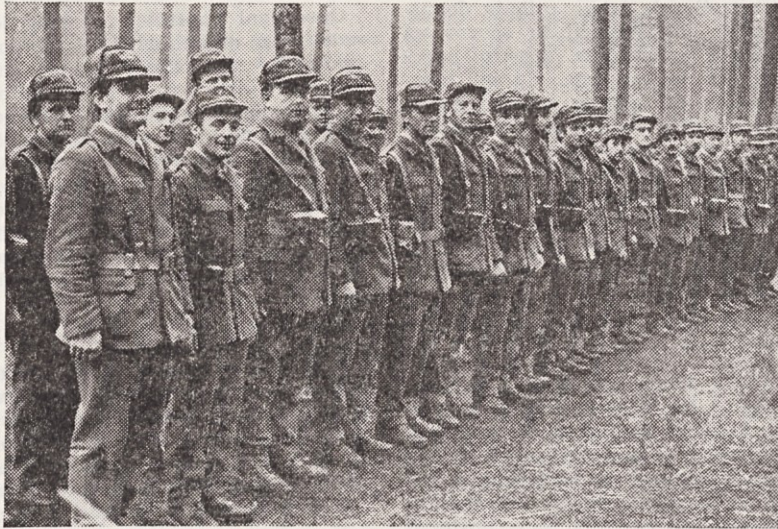
Ob uvedbi nagrajevanja po kvaliteti je bila prva ugotovitev, da je število napak, ki jih ugotove kontrolorji, precejšnje. Z uvedbo nagrajevanja pa se je kvaliteta del na posameznih delovnih mestih izboljšala in procent napak na število meritev se giblje trenutno okrog 1%. Tam, kjer so dela ustaljena, skoraj ni problemov. Težave nastopijo pri izdelkih, katerih izdelava je dolgotrajna, kot npr. izdelava transportnih trakov, kjer bi moral biti kontrolor dalj časa prisoten. V takih situacijah je naša tekoča kontrola brez moči, saj kontrolor opravi le po 4 obhode po posameznih delovnih mestih in se ne more

(Nadaljevanje na 11. strani)

Uspela vaja teritorialne enote — Uspela vaja teritorialne enote — Uspela vaja teritorialne enote

Tri dni s pripadniki teritorialne enote

Zbor, na desno ravnaj se!

Noč od četrtega na petek je bila temna in za nekatere drugačna kot sicer. Možje in fantje, pripadniki teritorialnih enot so se pripravljali, da se javijo na dogovorjenih mestih, od koder bodo odšli na izpopolnjevanje svojega vojaškega znanja.

Malo pred napovedanim časom so nočno tišino zmotili pritenjeni koraki. Tudi sam sem bil med njimi.

Točno ob določeni uri se na zbornem mestu preštejemo in ugotovimo, da smo polnoštevilni, dva sta manjkala, ker sta zbolela že nekaj dni pred vpoklicem. Dobili smo navodila in smer, po kateri se bo gibal naša enota. Oficir določi predhodnico in zaščitnico, tako da bo glavnina varna pred morebitnim presenečenjem.

Zapuščamo strnjeno naselje po poti, ki ni vrisana v nobenem zemljevidu. Vodi nas domačin, ki mu je kraj poznan kot njegov lastni žep. Kljub temu se nekajkrat ustavi in preverja smer, saj je tema kot v rogu. Hiše, mimo katerih hodimo, samevajo, le tu in tam zalaja pes. Hodimo molče in le kamenje pod nogami škripa. Čeprav gre le za vajo, se do potankosti držimo navodil, saj se zavedamo, da nam to lahko kdaj še kako koristi. Izvidnica tipa v temi in nekajkrat se mora glavnina ustaviti, da predhodnica ugotovi, če so naslednji metri naše poti »čisti«.

Prekoračili smo narasli potok in že smo bili v obsevu gozda. Podvojimo izvidnico in korak za korakom se približujemo kraju, kjer bo v naslednjih dneh naš tabor. »Tukaj smo, fantje,« slišim in težki nahrbtniki zdrsnejo v praprot in travo. Odložimo vso opremo in postavimo šotore. »Tako tovariši, prva naloga je opravljena,« in takoj nato, »enota zbor!«

Pričelo je deževati. Po zajtrku se odpravimo proti strelišču, kjer vadimo streljanje z orožjem, ki je v sestavi teritorialnih enot. Dež neusmiljeno pada in tla v zaklonih so vse bolj razmočena in mastna. Vztrajamo in dosegamo presenetljivo dobre rezultate. V odmorih med enim in drugim streljanjem kramljamo in zbijamo šale. »V desnem

čevlju imam že cel akvarij,« pripomni moj sosed. Dolgin poleg nje ugotovi: »Navdušen sem sprejel poziv na orožne vaje iz dveh razlogov: prvič zaradi uživanja neomejenih količin ZDRAVIL, drugič zaradi osvoboditve izpod ženine kontrole,

Kratek odmor smo izkoristili za prebiranje informativnega biltena Stražišče 74, ki je izhajal v dneh vaje

ki je težja od okupatorjeve.« Smeh s splošnim odobravanjem. Nihče ne negoduje nad dežjem, ure bežijo in dan se nagiba k večeru. Zapustimo strelišče in se vrnemo v tabor. Tu nas že čakajo makaroni v golažu. Od nekod nekdo prinese harmoniko in utrujenost izgine. Stiskamo se ob debljih, kjer dež ni tako vsiljiv in pesem zadoni. Počasi se vrste redčijo; vztrajajo najbolj navdušeni. Noč prespimo: nekateri le napol, saj niso vajeni spanja na slami in pod šotorom. Obleka se suši kar na naših telesih.

Naslednji dan nas vržejo iz spanja ostra povelja. Zaspamo vstajamo in urejamo svoj vojaški videz. Ponove se povelja kot dan prej. Na sporedu so predavanja taktičnooperativne narave, spoznavanje krajevnih značilnosti, ki pridejo v poštev pri našem vojskovanju, o sovražnikovem

zaledju in vrsta drugih večšin, ki jih mora obvladati pripadnik teritorialnih enot. Zvečer nas, tako kot dan prej, obiščejo predstavniki okoliških krajevnih skupnosti. Seznanimo jih z življenjem v taboru, nalogami, ki bi jih imeli oni v primeru vojne in o povezanosti med terenom in enotami teritorialne obrambe. Taborni ogenj vzplamti in ves tabor se zbere ob njem. Glas harmonike in pesem iz neštetihih grl odmeva v noč. Drugi dan našega logorovanja se izteka.

Tretji dan vstanemo kot običajno. Zajtrk in zopet pouk. Topografija, obveščevalno delo posameznika in skupina. Za razliko od prejšnjih dni zaključimo učenje proti poldnevu, pospravimo šotore in se pripravimo na odhod proti Stražišču, kjer je za 16. uro napovedan partizanski miting. Vso pot proti Stražišču nas prebivalci zvedavo ogledujejo in nas pozdravljajo. Kako tudi ne, saj je marsikateri pripadnik omenjene enote šel skozi svojo vas, mimo svojega doma. Harmonikar, ki je ubrano igral na čelu kolone, pa je vso bližnjo okolico opozarjal, da gre partizanska enota — enota Kokrškega odreda — skozi njihov kraj.

Red je red, eden za drugim ob poljski kuhinji

V Stražišču nas pričakuje množica ljudi, predstavniki krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij ter mladina, ki je pripravila krajši kulturni program.

In kakšen naj bo zaključek? Če strnem svoja zapažanja in uvodni članek iz glasila partizanske enote št. 2, ki je izhajal v dneh našega bivanja na terenu, lahko brez pretiravanja zapišem, da je vaja v celoti uspela po predvidenem programu. Razpoloženje med udeleženci je bilo navkljub slabemu vremenu nad pričakovani. Velika discipliniranost, kakor tudi pravočasno in kvalitetno izvrševanje nalog je dokaz več, da so vsi vzeli to vajo sila resno. In če k dobri pripravljenosti slehernega posameznika prištejemo še dejstvo, da bi se v morebitni vojni morala enota boriti na ozemlju, iz katerega izhaja in zato le-tega tudi pozna, uspeh vsekakor ne bi izostal. To pa je tudi smisel in cilj vseljidske obrambe. Nehote sem ob pisanju teh zadnjih stavkov pomislil na Titove besede: »Delajmo, kot da ne bo nikdar vojne, pripravljani pa smo, kot da bo jutri.«

Janez Jereb

Čisto orožje — dober vojak

Polikem ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

cirano v svetu zveze komunistov pri združenem podjetju Polikem in strokovnem svetu združenega podjetja. Delavski sveti temeljnih organizacij, oziroma organizacij združenega dela so organizirali javne razprave. Zborji delavcev bodo sprejeli odločitve o združitvi najkasneje do konca septembra tega leta.

V vse samoupravne, družbenopolitične in strokovne organe združenega podjetja so bili izvoljeni opazovalci iz trgovinskih delovnih organizacij, kar je zagotovilo popolno in hitro informiranost v delovnih organizacijah, ki se povezujejo v združeno podjetje. Dogovorjeno je bilo še, da naj neposredno vključevanje v združeno podjetje Polikem ne bi izključevalo zavezanosti trgovinskih delovnih organizacij, da se včlanijo v poslovno skupnost Združene kemične industrije.

Odbor je zadolžil skupino za družbenoekonomske odnose združenega podjetja, da upošteva naslednja izhodišča povezovanja:

1. Osnovno gradivo za javno razpravo je samoupravni sporazum združenega podjetja Polikem, ki je bil sprejet 3. julija t. l.

2. Organizacije združenega podjetja Astra, Chemo in Kemija-Impex se neposredno vključijo v združeno podjetje Polikem s sedaj obstoječim in veljavnim predmetom poslovanja, pri čemer je potrebno upoštevati vse sedaj veljavne obveznosti.

3. V času priprave gradiva za javno razpravo se pripravijo še programska izhodišča za bodoče povezave trgovinske in proizvodne funkcije v združenem podjetju, ki se predložijo kot dostavek k citiranemu samoupravnemu sporazumu po izvršeni javni razpravi.

4. Vkljub povezovanju naj se zaradi značaj odprtosti, proces povezovanja pa naj poteka v skladu s potrebami združenega podjetja postopno ob vnaprej opredeljenem cilju.

Osnove povezovanja med proizvodnimi in trgovinskimi delovnimi organizacijami morajo v skladu z ustavo nujno temeljiti predvsem na naslednjih načelih:

1. Naša samoupravna družba temelji na načelu, da je neodtujljiva pravica vseh delovnih ljudi njihov enakopraven družbenoekonomski položaj, osnovan na njihovem delu v družbenih sredstvih. Ko delavec združuje svoje delo v temeljni organizaciji z drugimi delavci temeljne organizacije in ustvarja pri tem skupni dohodek v tako združenem delu, mora o usodi tega dohodka neposredno odločiti, upošteva pri

Težko delo s težkim orodjem

tem svoje prispevek v živem in minulem delu, ki je merilo za ustvarjanje novih pravičnih in enakopravnih odnosov v združenem delu.

Isto načelo je seveda veljavno za vse tiste temeljne organizacije, ki so neposredno povezane v procesu reprodukcije. Tako morajo v skladu z ustavnimi načeli odločati o skupno ustvarjenem dohodku vse tiste temeljne organizacije, ki so bile udeležene v procesu reprodukcije, in sicer enakopravno in v skladu s svojim deležem vloženega dela.

2. Enakopravna udeležba vseh temeljnih organizacij v skupno ustvarjenem dohodku celotnega procesa reprodukcije pa ni edini smoter novih odnosov med gospodarskimi subjekti, ki sodelujejo v celotnem procesu gospodarjenja. Njihov namen je predvsem, da s stalnim sodelovanjem vseh subjektov v ciklu gospodarjenja dosežejo z večjo produktivnostjo in racionalno delitvijo dela trajne osnove za zdrav razvoj in najvišji skupni dohodek samoupravno povezanih temeljnih organizacij in s tem tudi večji dohodek celotne družbe. Temeljne organizacije, združene s samoupravnimi sporazumi o trajnem sodelovanju, s sporazumi o ustvarjanju skupnega, družbeno uskladenega razvoja in naložb, postajajo tako osnovni nosilec ne samo svojih, ampak tudi družbenih interesov in koristi.

Ekonomski izhodišča povezovanja

Da bi bolje spoznali podpisnice sporazuma in trgovinske delovne organizacije, ki se vključujejo v združeno podjetje Polikem, navajamo nekaj najvažnejših podatkov iz za-

ključnih računov za leto 1973 in periodičnih obračunov za prvo polletje letošnjega leta. Vsi omenjeni podatki so zbrani v dveh tabelah, ki sta vključeni v gradivo.

Če skušamo vsaj v grobem analizirati številke, navedene v obeh tabelah, pridemo do naslednjih ugotovitev:

Po številu zaposlenih bo združeno podjetje Polikem eno največjih podjetij v Sloveniji. Celotni dohodek organizacij združenega dela, ki se vključujejo ali pa so podpisale samoupravni sporazum o združevanju v združeno podjetje, je v letu 1973 znašal preko 400 milijard starih din; po ocenah iz periodičnih polletnih obračunov za letošnje leto, bi konec leta 1974 znašal preko 600 milijard starih din. Tudi ta številka postavlja združeno podjetje med največje organizacije združenega dela v Sloveniji. Tako združeno podjetje postaja upoštevanja vreden dejavnik na nabavnem ali prodajnem trgu, bodisi doma ali na tujem.

Celotni dohodek med posameznimi člani sestavljene organizacije združenega dela je sicer zelo različen po obsegu, vendar skupni rezultat daje slehernemu članu veliko večje možnosti za lastni razvoj in prodor na nova tržišča. Pri tem mislimo predvsem na skupne nastope v državah v razvoju in na tržiščih, v katerih se zapirajo posamezne zahodne oz. vzhodnoevropske države (EGS, SEV).

Eden od bistvenih ciljev samoupravnega sporazuma združenega podjetja POLIKEM je usklajevanje razvojne politike. Gleđano skozi uskladen razvoj dobite amortizacija in ostanek dohodka nove razsežnosti: približno 20 milijard sredstev, sposobnih za investiranja, in preko 125 milijard lastnih sredstev dajejo POLIKEMU določeno gospodarsko težo pri nastopanju v slovenskem in jugoslovanskem gospodarskem prostoru. Ta sredstva, oplojena z bančnimi sredstvi, podprta z ustrezno družbeno podporo, pomenijo vreden dejavnik razvoja ne samo slovenske kemične industrije, ampak slovenskega gospodarstva na sploh. Pri tem lahko pričakujemo, da bo ob uskladenih razvojnih programih mogoče specializirati tudi tehnologijo, kar daje veliko večjo zagotovila za hitrejši lastni tehnološki razvoj in popolnejše vsrkavanje znanj, ki jih daje najmodernejša tehnologija razvityh dežel.

Namesto izleta denar za Kozjansko

Na zadnjem sestanku aktiva ZB naše delovne organizacije so se člani ZB odločili, da denar, ki je bil namenjen za izlet aktiva ZB, odstopijo skladu za pomoč prizadetim po potresu na Kozjanskem. Odločitev je vredna vse pohvale in spodbude vsem tistim, ki se doslej niso odločili pomagati Kozjancem. Tristo starih tisočakov morda res ni veliko, vendar če bi mi vsi in vsak prispevali skromen del, bi bilo Kozjancem v celoti pomagano. V tem je namen zbiranja pomoči. Borci, pionirji naše socialistične revolucije, so spet dokazali, kaj so in da so vedno svetel vzgled nam vsem.

Mladi so sklenili

Predsedniki komisij pri predsedstvu aktiva mladih delavcev so predlagali programe dela za leto 1974/75. Razprava, ki je sledila, je na predložene programe dala naslednje pripombe.

Programi so izdelani preveč načelno ter brez okvirne opredelitve in nosilcev akcije. Nekaj komisij še ni konstituiranih, ker predstavniki aktivov po temeljnih organizacijah niso zagotovili članov teh komisij, kar pa je bilo dogovorjeno in sprejeto na predhodni seji predsedstva.

Na osnovi tega so bili sprejeti sklepi:

1. Do 6. 9. 1974 morajo predsedniki komisij in predsedniki mladinskih aktivov po TOZD izpolniti sestavo komisij.

2. Do 11. 9. 1974 naj predsedniki komisij predložijo programe komisij, programi naj bodo časovno opredeljeni in navedeni nosilci posameznih nalog.

Člani kluba štipendistov želijo bolj intenzivno sodelovati, zato so na seji sklenili, da se v kratkem sestanejo člani kluba štipendistov in aktiva mladih delavcev. Na sestanku se bodo pogovorili o skupnih akcijah in načinu kar se da tesnega sodelovanja.

Stanovanjske želje

(Nadaljevanje z 2. strani)

Za ta stanovanja bi potrebovali 193,265.000 din, za posojila za individualno gradnjo in odkup stanovanj pa 40,000.000 din.

Če bi želeli navedena sredstva zbrati iz bruto osebnih dohodkov delavcev, potem bi morala znašati letna stopnja prispevka iz bruto osebnih dohodkov 20 %, kar pa je nemogoče, ker tega dohodek Save ne bi prenesel. Pri tem pa še nismo upoštevali sredstev, ki jih bo morala delovna organizacija vsako leto izdvajati v občinski solidarnostni sklad, kar bo skupaj znašalo prek 20 milijonov din, ter sredstev, ki jih moramo oddvajati banki za vrnitev posojil, ki smo jih v preteklosti najeli za odkup stanovanj.

Prihodnjič: Realne možnosti reševanja stanovanjskih problemov delavcev za obdobje 1975—1978

Z združenimi močmi v združenem podjetju

... Ob delu in za delo

(Nadaljevanje s 4. strani)

Pri tem bomo morali sodelovati vsi, tako delavci v izobraževalnem centru kot vodilni in vodstveni kadri v proizvodnji. K temu nas silijo še posebej odgovornosti in naloge iz varstva pri delu, ki jih zajema pravilnik o tehničnem in zdravstvenem varstvu delavcev pri delu. V tem pravilniku je točno zapisano, da je treba priučevati nove in premeščene delavce z najprimernejšim načinom dela ter z varstvenimi ukrepi, ki so plod razgovorov delavcev centra in nekaterih vodilnih delavcev v TAP in TTI, ker je prav v teh dveh organizacijah največ priučevanja za delo v proizvodnji. Predlogi so naslednji:

1. Potrebno je utrditi in usposobiti obstoječo mrežo »občasnih inštruktorjev«, tj. tistih, ki morajo priučevati že po svoji službeni zadolžitvi, in tistih, ki te dolžnosti nimajo, pa jih občasno vključimo v pouk.

2. Naloga izobraževalnega centra je, da posreduje in uvede enotno metodo prenašanja znanja tako, da seznanijo celotno mrežo priučevalcev z ustrežno industrijsko pedagoško metodo prenašanja znanja v obliki informacij in kratkih seminarjev (3 x 2 šolski uri).

3. Sestaviti je treba priročnike za pouk na delovnih mestih z enotno vsebino in vzgojnimi cilji. Pri sestavi teh naj sodelujejo inštruktorji, analitiki dela, vodstveni kadri in delavci iz oddelka za tehnično in zdravstveno varstvo.

4. Povečati je treba spremljanje priučevanja in če je potrebno povečati število inštruktorjev tam, kjer jih ni, npr. za enoti kemični izdelki in umetno usnje.

5. Uvesti je treba enotno evidenco spremljanja priučevanja in usposabljanja posamično za vsakega novega ali prerazporejenega delavca.

6. Vsi vključeni v priučevanje za delo, tj. delavci izobraževalnega centra in »občasni inštruktorji«, bodo morali ne samo učiti strokovno teorijo in prakso, ampak novega ali prerazporejenega delavca tudi vzgajati v samoupravnem duhu.

7. Zaradi motenj, ki v proizvodnji nastajajo zaradi priučevanja novih in premeščenih delavcev ter učencev gumarske šole, bi bilo potrebno razmisliti o realizaciji že starega predloga o ustanovitvi učne delavnice približno tako, kot jo imajo Tekstilindus ali Iskra ali Litoštroj in vrsta drugih tovarn v Jugoslaviji. Tudi v nekaterih industrijsko razvitih državah najdemo tak način po-

uka praktičnega dela, to je kombinacijo pouka v učni delavnici in na delovnem mestu v proizvodnji.

V Savi bi bilo možno s pomočjo delavnice organizirati pouk ob delu in za delo tako, da bi se vsak novi delavec, ki združi delo v naši delovni organizaciji, pa je namenjen za delo v proizvodnji, nekaj dni pod vodstvom inštruktorjev usposabljal v učni delavnici, kjer bi dobil osnovno znanje o stroki, nato pa bi se njegovo usposabljanje nadaljevalo na delovnem mestu, tj. v delovni enoti, kjer bi bil zaposlen. Tu pa bi usposabljanje prevzeli »priučevalci« (izmenski vodje, predelavci, vodje strojev, delavci za nadomeščanje in drugi izkušeni delavci).

Na podoben način bi vzgajali tudi učence gumarske šole, le da bi bili ti do konca šolskega leta pod nadzorom inštruktorjev za praktično delo.

Tako bi zmanjšali številne nevednosti, ki sedaj spremljajo pouk praktičnega dela delavcev in učencev ob proizvodnji, povečali pa bi tudi možnost vzgojnega dela v duhu samoupravljanja, kar je pri sedanjem načinu priučevanja zelo oteženo.

Taka učna delavnica bi lahko kri-la velik del stroškov izobraževanja s svojim delom.

Predvideni rezultati

Z uvedbo predlogov je možno doseči nekatere pozitivne rezultate, npr.:

— z enotnim načinom priučevanja bi skrajšali čas priučevanja in pohenotili način dela,

— omogočili spremljanje rezultatov pouka,

— zmanjšali bi stroške izobraževanja, izboljšali kvaliteto in kvantiteto izdelkov v času usposabljanja delavcev, ki bi bili bolj seznanjeni z varnim in pravilnim delom,

— delavcem bi omogočili bolj sistematično vključevanje v določeno okolje, s čemer bi izboljšali odnose in zadovoljstvo novih delavcev,

— povečana bi bila tudi vzgojna dejavnost,

— povečal bi se občutek pripadnosti kolektivu in zmanjšala fluktuacija,

— novi delavci bi se hitro in enokoppravno vključevati v proces samoupravljanja.

Za ilustracijo, kolikšne ekonomske koristi imamo lahko od sistematičnega pouka, pogledimo naslednje rezultate iz nekega podjetja:

Oblika priučevanja za isto del. m.	Doseženi delovni učinek	Kdaj je bil dosežen 100 % del. učinek
a) delavec se je sam priučil	100 %	v 25 dneh
b) delavec je dobil kratek pouk	100 %	v 13 dneh
c) delavec je bil sistematičen	100 %	v 8 dneh

Iz primera vidimo, da je sistematično poučevanje pripomoglo, da je delavec začel 17 dni prej 100 % opravljati svoje delo kot pa pri stihiskem načinu pouka in da je bilo za delovno organizacijo bolj ekonomično, ko je uvedla sistematičen pouk za učenje praktičnega dela. Stroški pouka so bili minimalni,

če jih primerjamo z vrednostjo proizvodnje delavca v 17 dneh.

ZAKLJUČEK

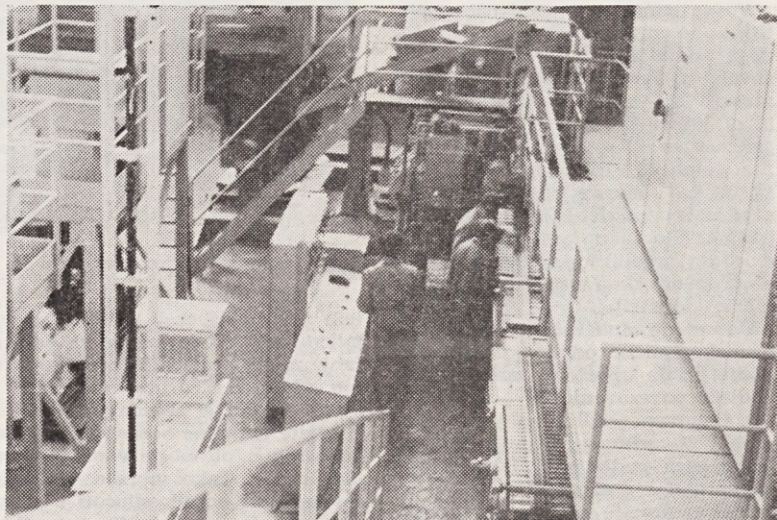
Namen tega sestavka je bil, da začnemo misliti o tem in delovati na tem, kako uskladiti in modernizirati način priučevanja za prak-

tično delo v skladu z razvojem naše delovne organizacije in v skladu s postavljenimi ustavnimi načeli o izobraževanju za delo in ob delu.

Z uvedbo sistematičnega in enotnega načina priučevanja, pri katerem naj bi sodelovali vsi, ki jih pri tem veže že njihova službena dolžnost, bi bilo omogočeno tudi več vzgojno političnega dela z novimi delavci. Cilji učenja niso samo poznavanje praktičnega dela in ustreznih tehnologij, ampak tudi v obli-

kovanju vsestransko razvitega človeka v samoupravni družbi. Te naloge pa izobraževalni center sam, brez pomoči v delovnih enotah, ne more uspešno opraviti. Vzgajati in priučevati mora novega delavca tudi sredina, v katero je bil sprejet, tj. sodelavci, vodstveni in politični delavci. Samo tako bo izobraževanje za delo v skladu z izobraževalnimi načeli v ustavi in z načeli obeh kongresov.

Miha Petek

Nova tehnologija, novi stroji — ustrezno usposobljeni delavci

Naši mladini

Prebiral sem naše glasilo in bral članek o skupini mladih, ki so bili v Angliji. Ugotovil sem, da je mladina premalo povezana z borci NOV, zato premalo ve o NOB. V članku je pisalo, da so mladinci obiskali mesto Edinburgh, ni pa omenjena posebnost, vezana na to mesto. To mesto je posebno važno za borce 5. prekomorske brigade, ki je prav v tem mestu Edinburghu imela rojstvo — ustanovitev brigade.

5. prekomorska brigada je prišla iz Edinburgha čez Atlantik skozi Gibraltar ter se izkrcala v Sredozemskem morju v Neaplju. Od tu je prišla v Glavino in se vkrcala v Bariju ter izkrcala v Splitu na jugoslovanskem ozemlju. Čez Dalmacijo, Velebit in Hrvatsko Primorje je prišla na slovensko ozemlje pri Vinici Ko so borci 5. prekomorske brigade prišli na slovensko ozemlje, so poljubljali domačo zemljo in nekateri so koščke zemlje tlačili v žepe. Ni mogoče opisati, kakšno veselje je bilo, ko so borci 5. prekomorske brigade stopili na slovensko ozemlje in vkorakali v Črnomelj, kjer je bil takrat glavni štab NOV Slovenije. 5. prekomorska brigada je gonila sovražnika od Dalmacije, Hrvaškega primorja, preko Slovenije do Koroške. Borci 5. prekomorske brigade je bilo nad 3800, v borbi jih je padlo nad 800. Borci 5. prekomorske brigade je ljudstvo pozdravilo in sprejemalo z velikim navdušenjem, ker so bili zelo disciplinirani vojaki, ljudje so jim zaupali, z njimi so se počutili varne. Po končani vojni smo bili zelo ponosni, ker smo bili zmagovalci.

V letošnjem letu je bil zbor 5. prekomorske brigade v Dobrni pri

Celju. To je bilo pravo partizansko srečanje. Domicil naše brigade je v Celju, srečanje in proslavo 30-letnice ustanovitve pa je organizirala občinska skupščina Celje. Proslave se je udeležilo nad 2000 borcev. Socialistični duh v borcih je in bo ostal.

Janez Globočnik

sava

sava

sava

25 let samoupravljanja v Savi

Prihodnje leto bo minilo 25 let od izvolitve prvega delavskega sveta v Savi. Morda še ne veste vsi, da je bil to prvi delavski svet v Sloveniji in drugi v Jugoslaviji. Delavski svet delovne organizacije je na 7. redni seji imenov 11 člansko komisijo za pripravo in organizacijo praznovanja 25-letnice samoupravljanja.

Naloge mladih po kongresu

Revolucionarne družbene spremembe terjajo temeljite spremembe in globljo usmeritev v političnem delu organizacije mladih ljudi. Ta naj bi z vsebino in obliko svojega delovanja spodbujala mladino, izražala in socialistično usmerjala raznovrstne interese in ustvarjalnost mladine. Ustvariti je treba družbene pogoje, v katerih se bo mladina neposredno angažirala na vseh področjih družbenega življenja, dela in ustvarjalnosti, pri samoupravnem in družbenopolitičnem odločanju in s tem prevzela svoj del odgovornosti za rezultate družbenega razvoja.

Zveza socialistične mladine Slovenije (v nadaljnjem besedilu ZSMS) mora združevati vso napredno usmerjeno socialistično mladino ter se hkrati boriti za socialistično usmeritev slehernega mladega človeka. V tem smislu je ZSMS prostor za oblikovanje idejne in akcijske enotnosti tiste mladine, ki deluje v drugih družbenopolitičnih organizacijah, družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih organih, študentskih organizacijah, specializiranih organizacijah, društvih, klubih itd. Storitj je potrebno korenite spremembe, da se bodo v ZSMS dogovarjali vsi mladi in vse mladinske organizacije.

mov in uveljavljanje mladih delavcev.

Odločilni vpliv zveze komunistov kot avantgarde delavskega razreda se zagotavlja v aktivih mladih komunistov mladine v ZSMS. Aktivni stalno preverjajo delo organizacije, ali je v skladu s programom ZKJ in ZKS ter programskim načeli in statutom ZSMS, neprenehoma spremljajo delo posameznikov v ZSMS in jih, če to s svojim delom in načinom uveljavljanja pri reševanju družbenih problemov opravičujejo, predlagajo za sprejem v zvezo komunistov.

Socialistično osebnost mladega človeka — njeno oblikovanje je eden temeljnih smotrov delovanja ZSMS — je mogoče graditi le, če si ZSMS neprestano prizadeva tudi za dvig kulturne ravni mlade generacije, če jo seznanja z idejnimi tokovi v kulturni dejavnosti.

Za uveljavljanje novih samoupravnih odnosov, ki temeljijo na delegatskih odnosih, je izredno pomembno organiziranje delovnih ljudi v temeljnih organizacijah družbenega dela, v krajevnih skupnostih, šolah in samoupravnih interesnih skupnostih. ZSMS je politično odgovorna, kakšen bo samoupravni, ekonomski in socialni položaj mladih delavcev v temeljnih

grajevanje samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov. Zavzemali se bomo za ponovni pretres samoupravnih aktov in samoupravnih sporazumov na podlagi zakonskih sprememb in na novo izoblikovanih družbenih dogovorov. Na podlagi analiz bomo proučevali in dajali pobudo za ustanavljanje novih temeljnih organizacij, če bodo za to dani ustavni pogoji. Zavzemali se bomo za enakopravne odnose delavcev v temeljnih organizacijah in za utrjevanje novih delegatskih odnosov.

Reorganizacija ZSMS mora zato pomeniti predvsem naslednje:

1. Dosledno je treba uresničevati že sprejete usmeritve 8. kongresa zveze socialistične mladine Slovenije na vseh tistih področjih, ki so še danes živa in aktualna in jih nismo dovolj dosledno uresničevali, treba jih je dograditi in prilagajati novim družbenim spremembam in spoznavanjem v okviru zveze mladine.

2. V osnovnih celicah družbenega življenja in tudi širše je nujna večja usmeritev mladine v SZDL in sindikat, saj je mladina integralni del družbe.

3. Nujno je oblikovati enotna idejnopolitična načela in program za vse oblike organiziranosti mladine, ki temelji na programu in načelih zveze komunistov.

4. Omogočiti je treba bolj neposredno izražanje družbenih in specifičnih interesov vseh slojev mlade generacije.

5. Zagotoviti je potrebno odgovoren odnos vseh organizacij in društev, ki združujejo mladino, posebej še zveze mladine, zveze študentov, do oblikovanja, sprejemanja in uresničevanja skupnih socialističnih ciljev in nalog mlade generacije.

6. V celotnem družbenopolitičnem organiziranju, sami aktivnosti in povezovanju mladine mora prevladati vloga in vpliv delavske mladine.

Lado Pevc

Mladi in kongres

Sekretariat predsedstva republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije je imel letos 6. septembra informativni sestanek s predsednikom predsedstva SRS Sergejem Kraigherjem. Mladi so Sergeja Kraigherja seznanili s pripravami na 9. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, ki bo letos v Moravcih pri Murski Soboti od 2. do 4. oktobra. Predlagani kongresni dokumenti, posebno resolucija je postavljena kot dobro programsko izhodišče za daljše obdobje, je poudaril tov. Sergej Kraigher in dodal, da mora v nekaterih delih resolucije priti bolj do izraza problematika mladih.

Razprave o kongresnih dokumentih potekajo na vseh nivojih in se bodo v septembru tudi končale. Tam, kjer so se zavzeli in organizirali temeljite razprave, so jih že končali in marsikje ugotavljajo, da so bile razprave uspešne in da so se mladi resno lotili zastavljene naloge.

V kranjski občini so z analizo organiziranih razprav ugotovili, da so se mladi v krajevnih skupnosti

izredno izkazali in pokazali, da imamo uspešne aktivne tudi v krajevni skupnosti.

Mladi v delovni organizaciji morajo organizirati delo v svoji organizaciji in pri tem vključevati čim širši krog mladih v vse oblike delovanja, predvsem pa morajo biti pozorni na vse oblike izobraževanja (družbenopolitičnega). Še tako prepričljiva učenost iz knjig je premalo, da bi mlad človek postal človek in samoupravljavec, če nima priložnosti, da bi s pomočjo lastnih izkušenj v družbenopolitičnem delu ugotovil, da v našem zgodovinskem trenutku ni bilo boljše, naprednejše, človeka vrednejše poti. To pot pa bo vsak mlad samoupravljavec spoznal le, če bo v svojem okolju, v okolju, v katerem živi in dela, imel možnost družbenopolitičnega delovanja.

Deveti kongres mladine njene organiziranosti ne bo bistveno spremenil, mora pa pokazati na vse nepravilnosti, jih odpraviti in mladini nakazati okvirni program njene delovanja.

Mladi veliko pričakujejo od kongresa

Tako se bodo mladi lahko resnično dogovarjali o vprašanih, ki so jim skupna. Le tako bodo naloge zveze mladine vsi mladi aktivneje izpolnjevali, saj bodo sodelovali pri njihovih sprejemanjih. ZSMS mora zagotoviti, da bo mladina pravilno došla in osvojila misel posameznih stališč in našla pravo mesto za uveljavljanje in izvajanje dogovorov. Zato mora zagotoviti več idejnopolitičnega usposabljanja mladih.

Dejavnost mladih delavcev, organiziranih v ZSMS, se usmerja v Zvezo sindikatov Slovenije kot najbolj množično politično organizacijo delavskega razreda. Problemi, stališča, sklepi in predlogi mladih delavcev se tako neprenehoma preverjajo in uveljavljajo skupno z interesi ostalih delavcev. Tako interesi postanejo skupni, kar je pogoj za učinkovito razreševanje proble-

organizacijah, mladih v šoli, krajevni skupnosti in interesnih skupnostih; toliko bolj, ker vsi dobro vemo, da so delavci, mladina in ženske bili na dosedanji stopnji razvoja samoupravnih socialističnih odnosov odrinjeni od samoupravnega in političnega odločanja.

Prav zaradi takšnega stanja se mora v vseh sredinah, kjer se delovni ljudje samoupravno organizirajo, zagotoviti, da bodo delavci, mladi in ženske zastopane v skladu s strukturo zaposlenih, dogovoriti se je treba za načrtno kadrovsko politiko. To načelo mora biti posledica naše družbene angažiranosti. V zvezi s tem moramo znotraj naše organizacije na vseh nivojih stalno evidentirati kadre.

V aktivih mladih delavcev v temeljnih organizacijah se moramo boriti za nadaljnjo vsebinsko do-

Obisk iz ZR Nemčije

Pred dnevi je našo delovno organizacijo obiskala skupina mladinskih in sindikalnih funkcionarjev združenja papirne, kemične in keramične industrije iz ZRN. Vodil jih je Hans Dittmar.

V Slovenijo so prišli na povabilo predsednika Zveze delavskih univerz Slovenije. Poleg Save so obiskali še tovarno Color v Medvodah, Dekorativno v Ljubljani, Delavsko univerzo v Kranju. Pogovarjali so se tudi s slovenskimi sindikalnimi funkcionarji in študenti.

Sestava skupine je bila zelo zanimiva. Od 21 članov delegacije, starih od 15 do 25 let, so bili vajenci, polkvalificirani, kvalificirani, pa tudi takšni, ki imajo visokošolsko izobrazbo. Vsi po vrsti so aktivni mladinski funkcionarji sindikata. Prav ta pa jim je finančno omogočil strokovno izpopolnjevanje v Sloveniji. Takšno strokovno izpopolnjevanje je že tradicionalno, saj je to 12. skupina, ki je obiskala Slovenijo.

Vprašanja, na katera so odgovarjali strokovni delavci Save, so bila konkretna, če ne celo presenetljiva. Naj jih navedem nekaj. Kako usklajujete samoupravljanje in interese tujih družb, ki so vložile kapital v izgradnjo vaše tovarne? Kakšen dobiček dobijo tuji partnerji? Zakaž delavska kontrola, ko pa že imate samoupravljanje? Vloga sindikata v socialistični družbi? Kakšne pravne zaščite je deležen delavec? Kakšne možnosti ima delavec pri nadaljnjem izobraževanju? Ekonomska politika in ekonomski razvoj Slovenije in Jugoslavije?

(Nadaljevanje na 11. strani)

Delovni človek in kultura

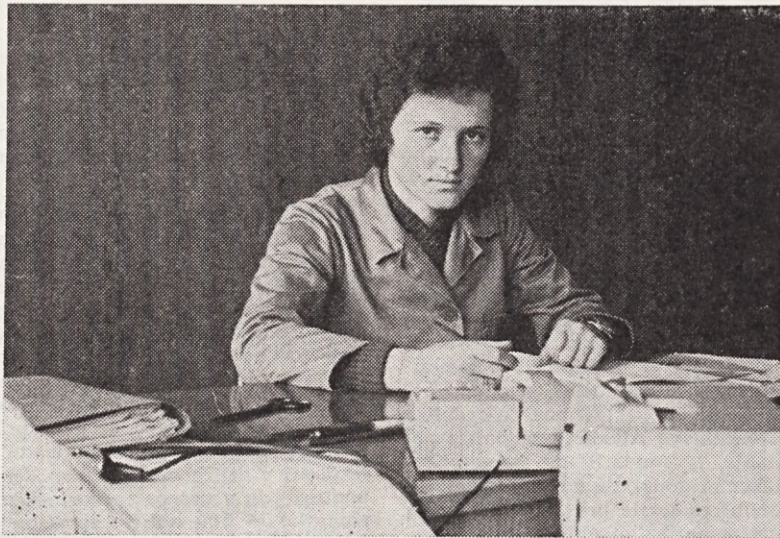
(Nadaljevanje s 1. strani)

V naši delovni organizaciji že nekaj let deluje kulturna komisija, katere namen je zadovoljiti človeka prav s tistim, kar velikokrat najbolj pogrša, čeprav se tega zaradi hitrega tempa življenja morda ne zaveda.

Verjetno ne bo napak, če vas v nekaj besedah seznanim z delom in načrti naše komisije. V letošnjem in deloma tudi v prihodnjem letu nas čaka še precej delovnih akcij, katere bomo skušali po svojih močeh kar se da najbolje izpeljati. Pri tem bomo mislili predvsem na vas, dragi sodelavci, da vam bomo nudili kar največ tistega, kar pogršate in si želite. V mislih imam ogleda raznih gledaliških, filmskih in opernih predstav, morda obisk koncerta, zabavne večere s plesom in podobno. Kot vsako leto, vas tudi letos vabimo, da se v čim

večjem številu odzovete našemu klicu. Nočem reči, da vam mislimo s tem na kakršenkoli način vsiliti nekaj, kar vas ne zanima in ne privlači. Ne! Vsak bo pač sam presodil, kje bo lahko našel svojo stično točko, da se bo prijetno sprostil in si obogatil kulturno stran svojega življenja.

Se nekaj. Kako žalostno bi bilo, če bi vsi znameniti dnevi — prazniki — šli mimo nas, da bi jim v spomin namenili besedo, pesem. Tudi za to skrbi in bo skrbela naša komisija, ki vam bo pripravila, vsaj za tiste najbolj praznične dneve v letu, kratek kulturni program. Ob zaključku bi hotela izraziti le še željo, da nam ob pripravah in izvedbah že omenjenih akcij pomagata in sodelujeta z nami, saj bo le v tem primeru kulturna komisija polno zaživela in vam tako dajala željeno kulturno hrano.

Avtorica sestavka Delovni človek in kultura — Jelka Hvast

Zlata pravila življenja

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA, to je izbor napotkov, modrosti in izrekov velikih mož sveta, ki so s svojimi razmišljanji skušali omogočiti človeštvu boljše in srečnejše življenje, človeku pa olajšati borbo za njegov danes in jutri in ga spodbujati za pošteno in resnično doživljanje sveta okrog sebe.

Knjiga bo priročnik za stare in mlade, polna napotkov za življenje, skritih misli in razmišljanj, ki so kdaj pa kdaj potrebni vsakomur. Velikih leksikonov ni vedno pri roki, zato bo knjiga dobrodošla novost na našem tržišču.

Priporočamo jo vsem, ki jim je pri srcu svet razmišljanja, zlasti pa mladim, kajti vse, kar je kdajkoli prišlo izpod peresa modrijanov, je bilo posvečeno človeku z namenom, kako pošteno in modro živeti.

Vse to in še mnogo več boste našli v knjigi ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA. Prednaročniška cena 100 din. Direktna naročila sprejema Kulturni atelje Slovenije, p. p. 179, Ljubljana.

Naročilnica

Podpisani .....

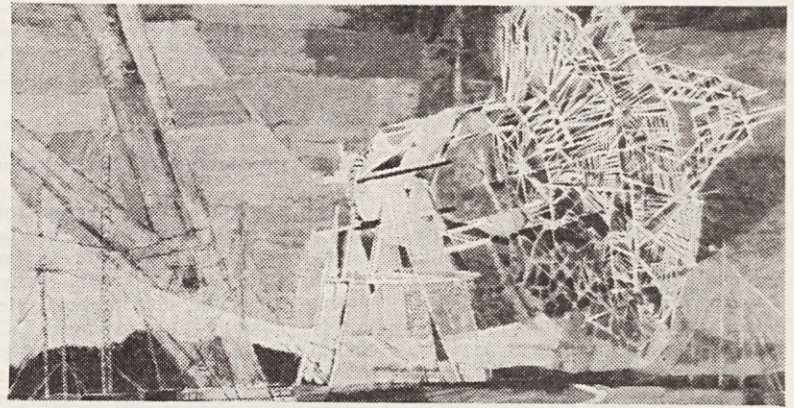
Natančen naslov .....

Zaposlen pri .....

Naročam obvezno ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA.

Naročilno bom poravnal po povzetju.

Datum: ..... Podpis: .....

Paul Arlt: Velike skodelaste antene na Tananarivi

Vesoljska umetnost

Ogledal sem si zanimivo razstavo vesoljske umetnosti agencije NASA v hali gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Okoli trideset priznanih likovnih umetnikov Novega sveta razstavlja 49 likovnih del (od akvarela, litografije, mešane tehnike, olja in akrilne barve na platno, gvaš na papirju, svinčnik, tuš, črnilo) na temo vesoljskega dogajanja.

Agencija NASA je v svoj program vnesla tudi umetniški program, ki je stekel leta 1962. Načelnik NASA James Webb je ob pregledu dokumentacije prvih poletov s posadko ugotovil, da nekaj manjka. Večina filmov, predvsem barvnih, ima sorazmerno kratko življenjsko dobo, bodoče rodove pa ne smemo prikrajšati za vizualno dokumentacijo. Tako se je rodila ideja, da bi zgodovinske trenutke ovekovečili na slikarska platna z oljnim barvam in s posebnimi vrstami papirja in s posebnim črnilom zaradi obstojnosti, dokler se strokovno vzdržujejo. K sodelovanju so povabili zna-

ne in neznane umetnike (slikarje), katerim so zabičali, naj težijo predvsem k iskanju nove razsežnosti v razumevanju epske strani naše zgodovine. Drugače pa so imeli proste roke. Na razstavi je prikazan le del ambienta, v katerem se porajajo zadnji dosežki vesoljske tehnike, vendar je večina umetnikov dobila dovolj navdiha za svojo ustvarjalnost. Pogled na raketo, pripravljeno za izstrelitev proti Luni je zares srhljiv, sama izstrelitev je dogodek, ki človeku vzburi čustva. To prizorišče so neštetokrat fotografirali, toda šele umetnik je zares ujel veličastnost in skrivnostnost prizora.

Sadove teh umetniških teženj so najprej pokazali v Nacionalni umetnostni galeriji v Washingtonu leta 1965 in javnost se je nemudoma ter navdušeno odzvala. Tedaj je postalo očitno, da ima umetnik, kljub izčrpani moči fotografije, še vedno pomembno vlogo v predstavljanju zgodovinskih dejstev.

L. Mraz

Ali že veste?

Današnji Gasilski vestnik je začel izhajati pred 78. leti z imenom Gasilec. V tretji številki leta 1910 je zapisal: »Gasilca ne dela blesteči krog, temveč čut ljubezni do človeštva, čut ljubezni do svojega bližnjega, čut ljubezni do naroda in do svoje domovine.«

»Gasilec nosi v sebi čut ljubezni, zato zaveden gasilec ne išče in ne sme iskati sporov in prerekanj.«

Gasilec je v četrti številki leta 1922 objavil daljši članek o gasilskem znaku. V članku je predvsem govora o nasprotju med slovensko liberalno in klerikalno stranko oziroma Sokolom in Orлом. Napetost in nasprotja, ki so bila med njimi vedno večja, so se odražala tudi v gasilskih vrstah. Čeprav so v gasilskih društvih tako Sokoli kot Orli, ne bi smeli svoje strankarske strasti vnašati v gasilsko organizacijo.

Posamezni člani se v zadnjem času spotikajo celo nad pozdravom Zdravo, češ da je to sokolski pozdrav, ki je v gasilstvu izzivajoč. Ta pozdrav pa ima gasilska organizacija že od leta 1906, ko je Sokol imel za svoj pozdrav češki »Na zdar.« Ko je leta 1919 nastala jugoslovanska gasilska zveza, je bil

soglasno sprejet pozdrav Zdravo! in geslo Na pomoč! Tako je zapisano.

Ivan Petrič

Ti, ti Savčan!

»V prvih šestih mesecih letošnjega leta so imeli odbori (za oceno kršitev delovnih dolžnosti, op. ur.) 27 sej, na katerih so obravnavali 302 kršitev 204 kršilcev. Del teh kršitev je bilo obravnavanih tudi na sejah v juliju. Poleg teh kršitev iz prvega polletja pa so odbori obravnavali še kršitve 66 kršilcev iz leta 1973...« Tako se začenja Poročilo o delu odbora za oceno kršitev delovnih obveznosti in materialnih škod za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 1974.

O tem poročilu obširneje v prihodnji številki Save.

Socialna pomoč članom kolektiva

Kadrovska služba — oddelek za socialno varstvo in družbeni standard — je dala odboru za izobraževanje in socialno varstvo predlog o izredni socialni pomoči članom kolektiva. Glede na povečanje življenjskih stroškov, še posebej zaradi zdravstvene ogroženosti in nizkih dohodkov na člana družine, naj bi 58 sodelavk in sodelavcev do konca tega leta dobivalo pomoč delovne organizacije.

Navajamo sklep odbora:

»Izredna petkratna socialna po-

moč se dodeli članom kolektiva kateri imajo OD na člana družine pod 800 din, in sicer po 400 din mesečno; članom kolektiva, pri katerih je OD na člana družine od 800 do 1000 din, se dodeli socialna pomoč v višini 300 din mesečno. V primerih, kjer presega OD več kot 1000 din poprečno na člana družine, se dodeli enkratna socialna pomoč v višini 200 din. Iz navedenega je razvidno, da socialno pomoč dobi 58 članov kolektiva.«

SREČANJE DELOVNIH SKUPIN SAVE — PRODAJALNE ZAGREB IN SAVE — PRODAJALNE MARIBOR

Srečanje delavcev naše prodajalne v Mariboru in Zagrebu

Na pobudo poslovodij savskih prodajaln Maribor in Zagreb so prejšnji mesec pripravili srečanje obeh kolektivov v Mariboru.

Namen srečanja je bil, da si kolektiv prodajalne Zagreb ogleda ureditev prodajalne v Mariboru in da si oba kolektiva izmenjata mnenja o čimboljši organizaciji in prodaji. Na to srečanje sta kolektiva povabila tudi predstavnike POS, ki so se tega polnoštevilo udeležili.

Po uradnem delu je bil o ob pohorski koči Planika piknik z dobro štajersko kapljico. Na pikniku sta oba kolektiva odigrala nogometno tekmo, ki je tudi dež ni mogel preprečiti. Izid tekme je bil neodločen — 0:0. Med večerjo bi morali zmagovalni ekipi predati pehodonni pokal. Ker pa je bil rezultat neodločen, je moral odločiti žreb, ki pa je bil naklonjen nogometni ekipi prodajalne Zagreb. Poleg pokala sta si oba kolektiva izmenjala spominska darila. Predno smo se razšli, smo se dogovorili, da bo drugo srečanje imenovanih kolektivov v Zagrebu.

Taka in podobna srečanja so vsestransko koristna, predvsem med kolektivi, ki so med seboj oddaljeni. S tem se ustvarja neka kompaktnost, enotnost v poslovanju in nastopanju proti kupcem. Z odkritim izmenjavanjem mišljenj se odkrivajo napake in seveda tudi odpravljajo.

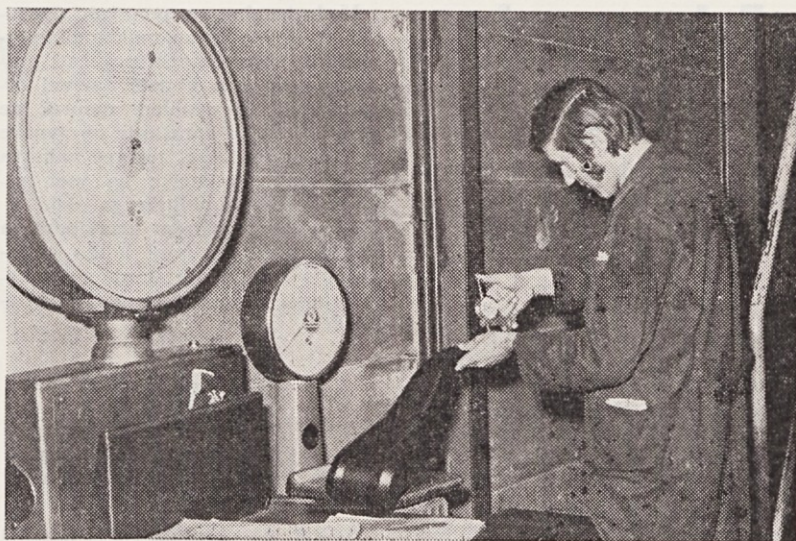
Mladi sindikalisti iz ZRN so pozorno sledili razgovoru s predstavniki naše delovne organizacije

Obisk iz ZR Nemčije

(Nadaljevanje z 9. strani)

Se in še bi lahko našteval. Eno je gotovo. Tudi v Nemčiji iščejo možnosti in oblike samoupravljanja, da bi prenesli del odločanja na neposredne proizvajalce. Vzgajanje sindikalnih funkcionarjev pa naj bi bila osnova za konkretne pa čeprav majhne premike v tej smeri. V naši delovni organizaciji so dobili jasne odgovore.

Janez Jereb

Kontrola je pomembna pri vseh fazah dela

O službi kontrole kvalitete

(Nadaljevanje s 5. strani)

dalj časa zadrževati na istem delovnem mestu. Zavedati se moramo, da so vsi od delavcev pa do vodje enote, enako odgovorni za kvaliteto izdelkov. Od kvalitete izdelkov je odvisna tudi prodaja. Danes bi se vsak delavec moral zavedati, da ni pomembno le, da naredi veliko, ampak naj bo to, kar naredi, tudi kvalitetno. Ni le tisti odstotek, ki ga dobi delavec za kvalitetni izdelek, edini dohodek, ampak se ta kaže v nešteto krat izraženih pohvalah naših izdelkov.

Dosti problematična je bila v zadnjem času kvaliteta termoforjev in klinastih jermenov. Kaj ste naredili, da se je dvignila?

Analize so pokazale, da je kvaliteta klinastih jermenov tako slaba, da je vplivala na celotno kvaliteto TTI, problematična je bila tudi kvaliteta termoforjev. Uporabljamo pravilnik, da pri uvajanju nove proizvodnje samj razpišemo ničelno proizvodnjo. V takih primerih po-

skušamo s takimi pristopi pokazati, da se da, če se hoče, delati kvalitetno. S tem pa tudi dokažemo, da se da ob obstoječih strojih veliko doseči. Ne samo, da smo prišli na normalno kvaliteto, pokazalo se je, da se je v samem oddelku kontrole kvalitete dvignila morala, doseženi so bili uspehi pri delu in spoznali smo, da se da s sodelovanjem službe in proizvodnje nekaj doseči. Tako se je dvignila kvaliteta pri termoforjih za 12 %, pri klinastih jermenih pa za 4 %. Dosegli smo, da se skupine izdelkov niso več kritične, kot so bile pred uvedbo ničelnih proizvodenj. Gre za zavest tako enih kot drugih delavcev, udeleženih v procesu proizvodnje, saj poglobitev v bistvo problemov in posledic zahteva dodaten napor in poglobitev v problematiko na vseh delovnih mestih, kar zahteva tudi od kontrolorjev dodatno izobraževanje.

Tako, mislim, da je še kako prav, ko smo vam opisali kako in kaj delajo delavci v kontroli kvalitete, da to delo ni samo sebi namen.

Obisk iz Loznice

Sredi septembra so obiskali Savo predstavniki sindikata in ZK iz delovne organizacije Loznica. Znano je, da Sava kupuje v Loznici določene vrste korda, z obiskom pa so se gostje želeli še trdneje dogovoriti o poslovnih odnosih. Tovariši iz Loznice pa so sporočili željo svojih sodelavcev, da bi si ogledali našo delovno organizacijo. Radj bi

videli, kako in za katere izdelke uporabljamo njihove polizdelke in kakšne kvalitete morajo biti. Povabili so tudi, naj si predstavniki Save ogledajo njihovo podjetje.

Sava potrebuje v svoji proizvodnji velike količine korda, težave z nabavo iz tujine so precejšnje, zato bo marsikje potrebna preusmeritev na domači trg. V sindikatu bodo pripravili predlog o obisku.

Avtomoto sekcija v Savi?

V eni prejšnjih števil glasila smo objavili kratko informacijo o možnosti, da bi imeli tudi v Savi avtomoto sekcijo. Na naše vabilo se je sicer odzvalo nekaj sodelavcev, a morebiti ste nekateri obvestilo prezrli, zato objavljamo prijavnico.

Vsi, ki želite kakorkoli sodelovati, pa četudi samo na avto-izletih, izpolnite prijavnico in jo pošljite v uredništvo glasila, Sava, do 15. 10. 1974.

PRIJAVNICA:

Ime in priimek ....., OE .....

V avtomoto sekciji Sava želim sodelovati .....

Podpis:

Telegramske vesti

Na 4. seji predsedstva aktiva mladih delavcev Sava Kranj, ki je bila v torek, 3. 9. 1974, so mladi razpravljali o programih komisij, evidentiranju kandidatov za 9. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, o aktivnosti članov predsedstva in o tekočih nalogah. V začetku oktobra bo v Murski Soboti 9. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, ki se ga bo iz kranjske občine udeležilo 5 delegatov, ki jih bo zadnje dni izvolila občinska komisija. Ti delegati so:

1. Brane Logar, rojen 28. 5. 1952, zaposlen kot sestavljalcev relejnih enot v Iskri. Bil je predsednik aktiva v Senčurju, sedaj pa je sekretar OK ZSMS Kranj, član IO OO sindikata ATC, bil pa je tudi član delavskega sveta v Iskri. Je neposredni proizvajalec in član ZK.

2. Alenka Markovič, rojena 31. novembra 1955, končala je gimnazijo in je vpisana na pravno fakulteto. Bila je predsednik aktiva na gimnaziji. Trenutno je predsednik komisije za srednje šole in član predsedstva OK ZSMS Kranj. Alenka Markovič deluje predvsem na področju srednješolske mladine.

3. Milan Bajžel, rojen 18. 3. 1951, študent ekonomske fakultete. Je predsednik aktiva v Stražišču pa tudi predsednik kluba mladih v krajevni skupnosti. Milan Bajžel dobro pozna problematiko dela v krajevni skupnosti in problematiko študentov. Je član ZK.

4. Brane Skubic, rojen 28. 3. 1952, zaposlen v Tekstilindusu kot vzdrževalec. Je član predsedstva ZSMS v Tekstilindusu, član kulturne komisije pri OK ZSMS Kranj, član predsedstva KMD in član izvršnega odbora sindikata v Tekstilindusu. Je predlagan za sprejem v ZK.

5. Martin Ančimer, rojen 9. 11. 1952, zaposlen v turističnoprometnem podjetju Creina Kranj kot strojni ključavničar. Je predsednik aktiva mladih delavcev Creine, član samoupravnih organov v podjetju. Ni član ZK, vendar se udeležuje vseh sej sekretariata OZZK v Creini.

Sklep: Aktiv mladih delavcev Sava Kranj se strinja, da jih predlagani kandidati zastopajo na 9. kongresu.

Sindikalne vesti

Na razširjeni skupni seji predsedstev sindikalne organizacije in aktiva mladih delavcev, ki je bila 28. avgusta 1974, so razpravljali o pravilniku delitve sredstev sklada skupne porabe, o analizi reševanja stanovanjskih vprašanj do 1979. leta, o pomoči članom delovne organizacije pri nabavi ozimnice in šolskih potrebščin ter o pravilniku o tehničnem in zdravstvenem varstvu.

O vseh predlogih so zavzeli jasna stališča, s pripombo, da se upoštevajo dopolnilni predlogi. Nekateri obrazložitev in zahteve sindikata smo objavili (o tem ste tudi razpravljali) v Informatorju.

Med drugim so ponovno opozorili, da je potrebno maksimalno izkoristiti kapacitete in povečati produktivnost dela v naši delovni organizaciji. Ta problem namreč ne sme biti samo vprašanje obravnave na sejah IO OOS, temveč zahteva konkretno obravnavo na vseh nivojih družbenopolitičnega dela v Savi. Le s pravilnim pristopom in konkretnimi akcijami lahko pričakujemo izboljšanje stanja pri izkoriščenosti kapacitet in produktivnosti dela.

Za dom v Kumrovcu

Akcija za zbiranje denarja za dom ZB NOV in mladine v Kumrovcu je dokaj uspešna, saj smo do sedaj v Sloveniji zbrali že 12.396.247,55 dinarjev ali 82,64 % od vsote, ki je predvidena za našo republiko. Graditev doma gre h koncu in bo kmalu odprt.

Po informacijah republiškega sveta ZSS je bilo v Kranju od 560.000 dinarjev zbranih že 549.871,60 din ali 98 %.

Savski gasilci osvojili 1. mesto

V nedeljo, 15. septembra dopoldne je bilo gasilsko tekmovanje, ki ga vsako leto pripravi občinska gasilska zveza Kranj. Tekmovanje je bilo na štadionu v Struževem. Ker pa je bila Sava zelo kalna, so tekmovalni prostor prestavili na Primskovo v bližino Kokre, od koder so lahko črpali čisto vodo. Tekmovalo je deset desetih iz prostovoljnih društev in tri industrijske desetine. V hudi konkurenciji je desetina Save dosegla največ točk, 719, in tako osvojila prvo mesto. Za leto 1974 je tekmovanje zaključeno, s tem pa ni rečeno, da bodo savski gasilci mirovali. V programu imajo še pet vaj, dve suhi in dve mokri, ter eno nočno vajo. Desetini, ki je nastopila in osvojila 1. mesto, čestitamo.

Ivan Petrič

Pišejo nam

Zdravo!
Pozdrav iz JLA celotnemu kolektivu Save pošilja

Arzen Grlič
V. P. 1639/5
77002 Bihač

Spoštovani!

Prejmite lepe pozdrave iz Sombora od vojaka Rada Jenka iz elektro delavnice v TAP. Zaenkrat vam še ne morem pisati ne vem koliko o vojaškem življenju, ker se mi je šele dobro pričelo. Prejmite lep pozdrav, enako želim tudi sodelavcem v elektro delavnici.

Rado Jenko
V. P. 3065/32-II. vod
25002 Sombor

Komaj sem prišel v kasarno, se že spominjam in pozdravljam celotni kolektiv Save.

Miloš Čabarkapa
V. P. 7778/1
12240 Kučevo

Delavsko upravljanje v Sovjetski zvezi

Vrednost in pomembnost sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij spoznavajo in zato uvajajo celo v kapitalističnih državah, različne načine pa imajo tudi v socialističnih državah.

V Biltenu Sovjetske novosti je bila objavljena informacija, kako delavci upravljajo v Sovjetski zvezi. Zaradi zanimivosti jo objavljamo v skrajšani obliki.

Zavod (večje podjetje, op. ur.) ima glavni stalni proizvodni svet, vsak obrat pa — svoj stalni proizvodni svet. Primer: V podjetju Srp in kladivo deluje stalni proizvodni svet. Od 131 članov tega sveta je 71 delavcev in 60 inženirjev, tehnikov, predstavnikov partijske organizacije, sindikatov in administracije. Ta stalni svet vodi predsedstvo, predsednik pa je po položaju pomočnik livarja.

Proizvodni sveti imajo v sovjetskih podjetjih velike pravice: direktijam in administraciji obratov dajejo priporočila za izpopolnjevanje proizvodnje, za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev de-

lavcev itd. Ministrski svet ZSSR in vsesvezni centralni svet pa sta lani izdala novo uredbo o delu stalnih proizvodnih svetov. V novi uredbi je poudarjeno, da je glavna naloga stalnih proizvodnih svetov v angažiranosti novih množic delavcev pri upravljanju s proizvodnjo in kontroliranju vsega, kar je važno za proizvodnjo ter tudi v nadaljnjem vzpodbujanju vseh tistih ukrepov, ki peljejo h krepitvi učinkovitosti družbene proizvodnje in povečanju storilnosti dela.

Člani stalnih proizvodnih svetov sodelujejo pri izdelavi načrtov in njihovem obravnavanju — pa naj gre za perspektivne ali tekoče načrte. Člani posvečajo posebno pozornost popolnejšemu izkoriščanju rezerv in učinkoviti uporabi skladov za ekonomsko stimulacijo.

Stalne proizvodne svete so začeli ustanavljati po oktobrski revoluciji 1917. leta in so postali ena izmed stalnih oblik organiziranja delavcev v upravljanju s proizvodnjo in družbeni kontroli.

Člane stalnih proizvodnih svetov volijo na sindikalnih konferencah.

Kolesarji — tretji v ČSSR

Od 18. do 20. avgusta t.l. se je mladinska ekipa našega društva, ki so jo sestavljali Bojan Ropret, Bojan Udovič, Branko Terglav, kot predstavnik Jugoslavije udeležila mednarodnega trietapnega tekmovanja za pokal favorita v češkem mestu Rokycancek. Vsega skupaj je sodelovalo 82 kolesarjev v 23. ekipah iz osmih držav.

Najprej so se pomerili v dirki na kronometer (15 km) s posamičnim startom, v kateri je zmagal Ropret, Udovič je bil 16, Terglav pa 31.

V drugi etapi, dolgi 112 km, je kmalu po startu pobegnila skupina petih, v kateri je bil tudi naš Ropret. Prednost so uspeli obdržati do cilja, nemalo zaslug za to ima prav gotovo tudi Udovič, ki je uspešno zadrževal glavno skupino. Tako je bil Ropret 5., Udovič 7., Terglav pa 31.

Zadnji dan je bil na sporedu kriterij, dolg 60 km, na katerem so vsi naši prevzili cilj v času zmagovalca.

V končni uvrstitvi je bil Ropret 3., Udovič 9., Terglav pa se je uvrstil na 55. mesto.

V ekipni uvrstitvi so se uvrstili na tretje mesto in tako dosegli enega naših največjih mednarodnih uspehov.

Simon Tulipan

Zahvala

Ob smrti dobre žene in mame se iskreno zahvaljujemo socialni službi kolektiva Save za številne prijateljske obiske v času njene bolezni in za gmotno pomoč, sindikalni organizaciji za venec in spremstvo na njeni zadnji poti.

Mož Adolf Pelcl, sin Milan, hčerki Jelka in Milka z družinami.

Imamo dobro in marljivo mladinsko ekipo kolesarjev

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Stular. Naslov uredništva: Kranj, Skofjeloška 6, telefon 22-521, interno 282. Tisk in kličjeji ČP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

III. športni teden v Savi

Vsak atom moči — samo, da ne bi bilo gola

Tretji športni teden je za nami. Tekmovali smo v naslednjih disciplinah: streljanju, kegljanju, šahu in plavanju, kjer so tekmovali moške in ženske ekipe, medtem ko so v malem nogometu, košarki, rokometu, odbojki in balinanju nastopile samo moške ekipe. Na letošnjih igrah nismo tekmovali edino v namiznem tenisu, ker v celem Kranju nismo mogli dobiti primerne prostora. V prvih dveh športnih tednih so tekmovali tri temeljne organizacije združenega dela, na tem zadnjem pa so bile štiri ekipe, in sicer: TTI, OSS, TAP ter VET in POS skupaj. Nova ekipa je torej VET in POS, ki smo ju združili v eno ekipo, ker posamezno ne bi mogli nastopati zaradi premajhnega števila udeležencev. Tovrstna tekmovalna nam, ki tekmuje, ostanejo v prijetnem spominu in pripomorejo k čimboljšemu spoznavanju med seboj. Naj vam povem, da mi je nekdo, ki se je pravkar zaposlil v našem kolektivu, povedal: »Če ne bi sodeloval na tem športnem tednu, ne bi v normalnem delu, ki ga opravljam, spoznal vseh teh ljudi v dveh letih.« Torej naj namen teh tekmovalij ne bi bil izključno tekmovalni, temveč je glavna želja, da se srečujemo na športnih terenih, stran od ropota strojev in napornega dela ter da se čimbolj spoznamo med seboj.

Odbojka

Četrtek je. Kazalec na uri se bliža petnajsti in na stadionu Stanka Mlakarja na igrišču za odbojko so že zbrane ekipe: TAP, TTI in OSS. Igralci nestrpno čakajo pričetek tekmovalij, zagrevajo se in seveda napovedujejo.

Zvezni sodnik Stefanovič poziva kapetane ekip, daje kratka opozorila in športni teden ali Teden športa v Savi se je začel.

Ekipe TAP in OSS se zagrizeno borita za vsako žogo, za vsako točko. Toda v odbojki ni neodločenega

rezultata in ekipa TAP je po boljši igri le prvi zmagovalec prvega dvoboja letošnjega »Tedna športa«.

V drugi tekmi je ekipa OSS samo dostojen sparing partner ekipi TTI, ki je očitno mislila na srečanje z ekipo TAP in po »kratkem postopku« opravila z ekipo OSS v pičlih 35 minutah. Srečanje »starih« rivalov je samo v začetku prineslo nekoliko nervozno igro, nakar je ekipa TTI igrala »svojo« igro in osvojila prvi set. V drugem setu ekipa TTI nadaljuje z dobro igro, osvaja točko za točko in rezultat je že 14:6, set meč žoga. Toda v športu

Borba pod košem

je vse možno. Ekipa TAP ne prizna poraza, bori se, kot bi šlo za »življenje ali smrt« in po dramatičnem preobratu in briljantni igri je rezultat 14:14. Ekipa TTI zahteva time-out in po kratkem posvetu nadaljuje bolj zbrano, osvoji dve dragoceni točki in prvo zmago za temeljno organizacijo TTI.

Rezultati:

TAP : OSS 2:0
OSS : TTI 0:2
TTI : TAP 2:0

Ekipe VET-POS ni bilo.

Končni vrstni red:

1. TTI 5 točk
2. TAP 3 točke
3. OSS 2 točki
4. VET-POS 0 točk

Kegljanje

Rezultati — moški:

1. VET-POS s 1765 podrtimi keglji
2. OSS s 1691 podrtimi keglji
3. TTI s 1655 podrtimi keglji
4. TAP s 1536 podrtimi keglji

Torej je VET-POS osvojil 5 točk, OSS 3, TTI 2 in TAP 1 točko. Tekmovali so 4 člani za vsako ekipo. Posamezno se je razvila huda borba med najboljšimi posamezniki TTI, OSS in VET-POS. Kot prvi in najboljši je s 468 podrtimi keglji Franc Černe, TTI, drugi Janez Robar, OSS, s 466 podrtimi keglji in tretji, lanskoletni zmagovalec Miro Ambrožič, VET-POS s 463 podrtimi keglji. Metali so 100 lučajev, in sicer 50 polno in 50 na čiščenje.

Kegljanje — ženske:

1. OSS 319 podrtih kegljev
2. TAP 307 podrtih kegljev
3. VET-POS 266 podrtih kegljev
4. TTI 228 podrtih kegljev

Zmagovita ekipa rokometišev OSS

Nogomet

Ponedeljkovo popoldne na stadionu SD »Sava« in prvi živ-žav, nogometni seveda. Štiri ekipe in vsaj še 2-krat toliko »kibicev«, ki jih magnetsko vleče najbolj postranska stvar na svetu, so že zbrani in nato zrebanje, kratek dogovor in pričelo se je: moštvo OSS proti VET-POS in TTI proti TAP. Igra se lepo, borbeno, fair. Tu so tudi prva presenečenja: OSS : VET 3:1 in TTI : TAP 3:0. Očitno je, da je ekipa TTI najbolj pripravljena, ima največ igralcev in seveda največ možnosti za prvo mesto. To so bile napovedi po prvem kolu.

Moštvo TTI ni dopustilo presenečenja, premagalo je vse svoje nasprotnike in osvojilo prvo mesto.

Rezultati

OSS : VET-POS 3:1
TAP : OSS 2:0
TTI : TAP 0:3
TAP : VET-POS 1:3
OSS : TTI 0:1
VET-POS : TTI 1:2

Ekipa TTI kljub vsem dobljenim tekam ni bila prva, ker je v tekmi s TAP napačno menjavala igralca in je bila ta tekma registrirana s 3:0 za TAP, tako da je prvo mesto osvojila TAP zaradi boljše razlike v danih in prejetih golih. Drugi je TTI, tretji VET-POS in četrti OSS.

Tekmovali so štiri dvočlanske ekipe. Med temi je bila prva ekipa OSS s 319 keglji.

Ženske so metale 50 lučajev, in sicer 25 na polno in 25 na čiščenje. Posamezno pa je bila najboljša Helena Rančigaj s 181 keglji, druga je bila Marta Jenko s 156 keglji in tretja Almira Ravnik s 151 keglji.

Šah

ŠAH — ženske

Nastopile so tri ekipe z dvema tekmovalkama. Na tekmovalju ni bilo ekipe VET-POS.

Izidi dvobojev:

TAP : OSS 1:1
TTI : OSS 1:1
TAP : TTI 1:1

Ker so vse ekipe igrali neodločeno, je zmagala tista ekipa, ki je imela več zmag na prvi deski, to pa je bila ekipa TAP, druga OSS in tretja TTI. Posamezno sta bili najboljši Jelka Grandovec in Maruša Prevodnik — po 2 točki.

ŠAH — moški

Tekmovali so štiri ekipe s šestimi tekmovalci. Posamezni dvoboji so se končali takole:

TTI : VET-POS 6:0
TAP : OSS 3,5:2,5
TTI : TAP 4:2
OSS : VET-POS 3:3
TTI : OSS 4,5:1,5
TAP : VET 3:3

(Nadaljevanje na 14. strani)

Tudi tokrat Toni uspešen

III. športni teden v Savi

(Nadaljevanje s 13. strani)

Zmagovalec je bila ekipa TTI, ki je zbrala 14,5 točke, druga je TAP z 8,5 točke, tretja OSS 7 točk in četrta VET-POS 6 točk.

Najboljša posameznika s tremi zmagami, sta bila Vojo Mitrovič in Franc Vrankar — oba TTI.

Streljanje

STRELJANJE — moški

Kot na prejšnjih tako je tudi v tem športnem tednu dominirala ekipa TTI in zopet osvojila prvo mesto s 485 krogi.

2. OSS 450 krogov
3. VET-POS 404 krogov
4. TAP 103 krogov

(Za TAP je tekmoval samo eden.)

Najbolj mirno roko in najostrejšo oko pa je imel Franc Černe, TTI, s 176 krogi, drugi pa je bil Blaž

Studen, OSS, s 161 krogi, tretji pa Marjan Novak s 155 krogi.

STRELJANJE — ženske

Kakor pri moških tako je tudi pri ženskah pripadlo prvo mesto ekipi TTI z 249 krogi. Drugo mesto je osvojila ekipa OSS z 215 krogi, tretje pa VET-POS z 213 krogi, ekipa TAP pa ni nastopila. Za vsako ekipo so streljale po tri tekmovalke. Posamezno pa je imela najmirnejšo roko Ema Zajc s 134 krogi, druga je bila Vika Cvetkovič s 132 krogi, tretja pa Silva Stremečki s 122 krogi.

Rokomet

V tej panogi so nastopile vse štiri ekipe in je bila to ena najbolj množičnih disciplin v tem športnem tednu. Izidi medsebojnih srečanj so bili naslednji:

TAP : TTI 10:17
VET-POS : TAP 13:21
OSS : VET-POS 21:10
TTI : VET-POS 10:16
TTI : OSS 12:21
OSS : TAP 17:10

Kakor je iz rezultatov razvidno, je bila najboljša ekipa OSS z vsemi dobljenimi tekmami, medtem ko so preostale tri ekipe dobile vsaka po eno srečanje in je o vrstnem redu odločala razlika dobljenih in danih golov, kjer pa je bila najboljša TAP, nato TTI in kot četrta VET-POS. Najboljši strelec je bil Andrej Valenčič z 22 zadetki, drugi je bil Martin Dolanc z 21 zadetki in tretji Anton Zorman z 19 zadetki.

Košarka

V tej panogi je prišlo prvič do kršenja pravilnika, ki smo ga izdelali za športni teden. Ekipa VET-POS je namreč proti ekipi OSS igrala z igralcem, ki ni bil iz njihove temeljne organizacije. Ker pa 16. člen tega pravilnika pravi: »Če se ugotovi, da je neka ekipa imela v svojih vrstah tekmovalca iz druge temeljne organizacije ali iz druge tovarne, se cela ekipa v konkretni panogi diskvalificira.« Zato je komisija vsa srečanja te ekipe registrirala z 20:0 za nasprotnika.

Rezultati srečanj:

TTI : OSS 19:31
TAP : VET-POS 20:0
TTI : TAP 13:32

OSS : TAP 37:28
VET-POS : TTI 0:20
OSS : VET-POS 20:0

Z diskvalifikacijo VET-POS je bil vrstni red ekip naslednji:

1. OSS točk 5
2. TAP točk 3
3. TTI točk 1

4. VET-POS točk 0

Daleč najboljši strelec je bil igralec TAP Marjan Križaj z 48 koši. Drugo in tretje mesto pa sta si delila Stane Valentar in Janez Mulej.

Plavanje

PLAVANJE — moški

V zimskem bazenu so plavali v naslednjih disciplinah: 50 m kravl, prsno in hrbtno ter štafeta 4 x 25 m kravl.

V disciplini 50 m kravl je zmagal Andrej Artiček s časom 0:29,5, drugi Brane Pečjak 0:31,0 in tretji Mirko Požar 0:34,0.

50 m prsno:

1. Andrej Artiček 0:36,0
2. Martin Dolanc 0:43,2
3.—4. Mladenovič 0:43,9
3.—4. Zdene Rađenovič 0:43,9

Štafeta 4 x 25 m kravl:

1. TTI (Valentar, Čekič, Melinc, Artiček) 0:58,6
2. VET-POS (Božič, Zumer, Rašenovič, Hribernik) 1:03,6
3. OSS (Janesko, Mladenovič, Kajin, Pečjak) 1:06,9

50 m hrbtno:

1. Lado Melinc 0:40,0
2. Simon Hribernik 0:41,0
3. Emil Vizovišek 0:41,9

Končni vrstni red po tekmah v štirih plavalnih panogah je bil:

1. TTI točk 5
2. VET-POS točk 3
3. OSS točk 2
4. TAP točk 1

PLAVANJE — ženske

Ženske so tekmovalle samo v dveh panogah, in sicer na krajši razdalji — 25 m:

1. Jelka Grandovec 0:23,0
2. Irena Oman 0:23,2
3. Nada Grulin 0:23,9

25 m prsto:

1. Jelka Grandovec 0:18,9
2. Nada Grulin 0:27,6

Vrstni red ekip:

1. TAP točk 5
2. TTI točk 3
3. OSS točk 2

VET-POS ni imel ekipe.

Balinanje

Po dvakratnem prelaganju tekmovalja zaradi dežja je bilo srečanje odigrano v soboto, komaj nekaj minut pred začetkom zaključnega večera v Delavskem domu, kjer je bila razglasitev rezultatov in potem ples.

Rezultati:

TTI : TAP 13:0
TAP : VET-POS 13:9
OSS : VET-POS 13:3
TAP : OSS 7:13
TTI : OSS 13:9
TTI : VET-POS 13:2

Končni zmagovalec je bila tako TTI s tremi zmagami, drugi pa OSS, tretja TAP in četrta VET-POS.

Po devetdnevnih borbah in izmenjavah v vodstvu med posamezniki, je nazadnje na vrhu pristala ekipa TTI, ki je tako po dveh zaporednih zmagah ekipe OSS prvič zmagala in osvojila prehodni pokal mladinske organizacije Sava in tako onemogočila ekipo OSS, da si prisvoji pokal v trajno last. Druga je bila ekipa OSS, tretja ekipa TAP in četrta ekipa VET-POS. Kot običajno je tudi na tretjem športnem tednu podeljen pokal fair-play. Tokrat je ta pokal osvojila ekipa OSS, ki ni imela v celotnem tekmovalju nobenega kaznovanega tekmovalca.

**Andrej Valenčič
Vule Cimič**

Vzdrževalci TTI — mehanična delavnica

Kot vsako leto, smo tudi letos med kolektivnim dopustom vzdrževalci napovedali nogometno tekmo mehanični delavnici. Preizkusiti smo hoteli spet svoje tehnično znanje nad močnejšim nasprotnikom. Prejšnje leto smo izgubili z visokim rezultatom 1:6, toda letos smo se pripravljali tako kot še nikoli: skupni treningi na igrišču, trim steza na Rupi itd. Selektorja obeh moštev sta se dogovorila, da bo tekma v ponedeljek, 29. 7., ob 18. uri na igrišču Save v Stražišču. Mo-

štvi sta nastopili v naslednji postavi:

Mehanična delavnica:

Lužan, Lipar, Jerne, Zabret, Zumer, Koželj, Dolanc, Jereb, Rađenovič, Vreček, Rožaj, Štular, Perne, Volčič.

Vzdrževalci TTI:

Udir, Zaletel, Primožič, Polak, Kumovec, Andrejašič, Slapar, Rozman, Fajdiga, Budna, Štefe, Potočnik, Martinjak.

Sodnik: Zorman — dober.

Vreme: sončno, gledalcev 30.
(Nadaljevanje na 15. strani)

Vsaka poteza premišljena — napaka slabši rezultat

Vzdrževalci TTI – mehanična delavnica

(Nadaljevanje s 14. strani)

Začetni udarec je pripadel vzdrževalcem, ki so takoj silovito napadli prek levega krila, katerega je igral, že veteran med nami, Slapar. Sledil lep predložek v šestnajstmetrski prostor, toda na žalost Fajdiga zamudi stoođstotno priložnost. Takoj zatem moštvo mehanične delavnice vrača z napadom, toda obramba Zaletelj, Primožič, Polak ni dovolila nikakršnega sprehoda po kazenskem prostoru. Prvih 30 minut je igra potekala v glavnem po sredini terena, kajti žoga je bila okrogla tako, da je nekateri sploh niso mogli udariti po »ta pravem« koncu. Usodna minuta za vzdrže-

šiljali v kot. Streljali so pet kotov zapored, žal niso izkoristili niti enega. Če bi veljalo še staro pravilo, potem bi vzdrževalci vodili z 2,5:2, toda na žalost to ne drži več. Naj omenim še priložnost desnega krila Kimovca. Priboril si je žogo nekje na sredini igrišča in hitro krenil v napad, nezadržno je prodiral proti kazenskem prostoru, toda ko je bil oddaljen še kakih deset metrov od gola in hotel s silovitim udarcem zadeti mrežo, se je pod lastno težo sesedel na tla. Gotovo je ta akcija tako zmedla vzdrževalce, da so nadaljevali igro brezglavo, delali napako za napako in v enem izmed napado. prejelj še

Posnetek pred tekmo. Po tekmi so bili drugačni — utrujeni, umazani ...

valce je bila osemtrideseta, kajti mehanična je izvedla napad tako rutinsko kot pravi profesionalci. Po neuspelem »dribljanju« Rozmana, če je bilo to sploh podobno temu, je Jeruc udaril žogo tako nesrečno, da jo je nekje na robu dohitel hitri Jereb, jo podaljšal do Liparja, ta pa je iz razdalje dvajsetih metrov silovito streljal in žoga je obtičala za Udirjevim hrbtom v mreži — 0:1.

Toda vodstvo mehanične ni zmedlo vzdrževalcev, napad za napadom se je vrstil proti vratarju Lužanu, toda nespretni napadalcji z Budno na čelu niso mogli spraviti žoge v gol, ne z rokami, kaj šele z nogami. V dvainštirideseti minuti je bila priložnost za Budno. Krasna podaja Fajdige na rob šestnajstmetrskega prostora, žogo lepo umiri, preigra prvega moža v obrambi Jeruca, nato pa še samega sebe in žoga je že na drugi strani igrišča. Seveda je bila obramba vzdrževalcev razredčena tako, da Rađenoviću ni bilo težko doseči še drugega gola za mehanično, pa čeprav je dal Udir vse štiri od sebe. Do odmora ni prišlo do spremembe rezultata, kajti komaj so igralci krenili s centra, je sodnik odpiskal konec prvega dela igre.

Seveda tehnično vodstvo vzdrževalcev ni bilo zadovoljno z igro svojih varovancev in je naredilo nekaj zamenjav in spremenilo taktično zamisel igre.

Začetek drugega dela je bil nenavadno oster. Takoj po sodnikovem žvižgu so vzdrževalci krenili na vse ali nič. S preudarnostjo v napadu so v prvih petnajstih minutah tako zmedli obrambo nasprotnika, da so žoge brezglavo po-

tretji gol. Ta dan zelo razpoloženi napadalec Dolanc dobi žogo na sredini, jo poda do Jereba, ta naprej do Liparja, ki je igral desno krilo, dva uspešna driblinga, podaja pred vrata, skok dveh ali treh igralcev, toda v gneči se je najbolje znašel Zumer in žogo z glavo usmeril v levi spodnji kot, 3:0 za mehanično. Vse je že kazalo na pravo katastrofo, toda vzdrževalcem je spet uspelo nekako urediti svoje vrste in igra je postala bolj zanimiva. V kazenskem prostoru mehaničkov je prišlo do velike gneče, tako da se žoga sploh ni videla, kaj šele, da bi se videlo, kdo koga brca. Gol je dobesedno visel v »prahu«, toda spet je Stefe ustrelil kot iz topa v out in to tik mimo kornerske zastavice. Ko je že vse kazalo, da se bodo vzdrževalci zadovoljili s porazom 0:3, je Zumer izvedel solo prodor in na presenečenje vseh dosegel še četrti gol. Igra je bila v trenutkih zelo ostra toda fair. Sodnik Zorman ni imel drugega dela, kot da je stalno opominjal vedno ugovarjajočega Budno. Drugih prekrškov na tekmi ni bilo.

V pogovoru po tekmi z igralci obeh moštev je selektor vzdrževalcev Polak izjavil, da bo moral narediti določene korekture v svojem moštvu. Največ kritike glede slabe igre je bilo na račun prevelike teže nekaterih slabo gibljivih igralcev. Tudi s tehniko ni bil posebno zadovoljen, kajti na treningu so pokazali mnogo več znanja.

Zaključek tega srečanja smo naredili ob steklenicah piva in veseljem pogovoru med igralci v gostilni Gaštej, s sklepom, da bomo tekmovanja nadaljevali tudi v prihodnje.

Pripis

Selektorska komisija mehanične delavnice pa glede na zgornji članek ugotavlja, da bi bila v ekipi vzdrževalcev res nujna korektura, vendar ne med igralci, ampak bi moral zaradi vseh teh neuspehov

biti odstavljen njihov selektor tov. Polak.

Obenem se v imenu vse ekipe zahvaljujem vzdrževalcem za gostoljubnost v gostilni Gaštej, kajti po tradiciji je gostitelj poraženec, mi pa te časti njim še nikoli nismo mogli izkazati.

Ciril Jereb

In memoriam

Pred štirinajstimi leti si poln upov in mladostnega poleta pričel svojo delovno pot v našem podjetju. Bil si med pionirji prvojnega tehničnega napredka in si vseskozi pomagal prrditi temelje, na katerih je zrastle delovna organizacija Sava v današnjem obsegu.

Vsa ta leta si vestno, marljivo z nezmanjšanim zanosom delal kot planer za proizvodnjo avtopnevmatike. V okolju, v katerem si delal, si bil vedno pripravljen pomagati, vedno dostopen, priljubljen, takšnega smo te poznali, takšen boš ostal v našem spominu.

Bil si član 1. delavskega sveta, vseskozi aktiven samoupravljalec, ne bomo pozabili tvoje aktivnosti v sindikalni organizaciji, sodeloval si pri gradnji počitniškega doma v Crikvenici. Tvoje geslo je bilo delo in z delom dokazati svojo vrednost. To si dokazal nič kolikokrat. Pred kratkim pa smo se od tebe poslovili. Odhajaš v času, ko smo pričakovali od tebe še novih dejanj in delovnih uspehov.

Kruta usoda je pretrgala tvojo življenjsko pot v tvojih najlepših letih, ko smo to najmanj pričakovali. Omahnil si v gorah, ki so ti

tolikokrat dale novega elana, novih moči. Tvoja smrt je vse nas, ki smo te poznali, globoko prizadela.

Bil si dober tovariš in sodelavec, poln življenjskih izkušenj in tudi načrtov za bodočnost, ker si bil dolgo med nami, smo se tega na žalost prav zavedli šele sedaj, ko si prežgodaj odšel na pot, s katere ni vrnitve.

Počivaj v miru, mi pa te bomo ohranili v najlepšem spominu.

V prihodnji številki bomo objavili informacijo o možnostih reševanja stanovanjskih problemov v prihodnje.

Kadrovske vesti

V MESECU AVGUSTU 1974 SO SE NA NOVO ZAPOSILILI NASLEDNJI DELAVCI

Velko Krivec, Zaim Dželiković, Miro Vukić, Franc Čimžar, Anton Kočevar, Franc Koder, Asim Grčić, Janko Puc, Marjana Smiljanič, Boris Ogrinc — konfektionerji potniških plaščev; Milorad Ignjatović, Braca Milenković, Branko Čirić, Vojislav Ašanin, Aladin Čekić, Osman Feratović, Shemsejdin Haxhijaj — transportni delavci; Jozo Kmet — previjalec ovojnega blaga; Ilija Radonjić, Ismet Beliša — pom konfektionerja hlačnic; Budo Damjanović, Enver Nikočević — premazovalec tovornih protektorjev; Boško Zejak in Radiša Filipović — premazovalca potniških protektorjev; Marijofil Prskalo, Janez Pestator in Kemal Fejzić — konfektionerji tovornih plaščev; Miro Čelan in Franc Cotman — konfektionerja hlačnic; Ivica Stjepanović — vodja diagonalnega stroja Bridge; Nenad Vajkanović — delavec pri dublirnem kalandru; Stanislav Tratar, Zvone Ciperle in Bojan Koprivnik — vulkanizerji potniških plaščev pri Bom prešah; Binak Elshani — utrjevalec spoja protektorja Marjan Nežmah — pomočnik pri vulkanizaciji shear-strip preši; Lazar Angelovski — obrezovalec tovornih plaščev; Zvonko Zupanec — vulkanizer potniških avtozračnic; Ismet Muranović — menjalec blenderjev; Peter Sparovec, Darko Berčić, Janez Cvenelj, Maks Knez — vzdrževalec v TAP in TTI; Vida Kern — administrator III; Janez Grm — vodja izvoza; Vinko Klemenc, Anika Mitevska, Mirko Mlakar in Stanislav Zadavec — vulkanizerji prekrito spojenih velozračnic; Hasan Hamzaj, Kiro Dimitrov — delavca pri nakladanju brizganih velozračnic; Anica Djenić — delavka pri nakladanju brizganih velozračnic; Ilija Dičovski, Nevenka Nišandžić in Ana Rodić — pomočniki pri brizganju; Mile Zlatković, Dragan Majkić in Vojislav Skrbič — delavci pri navlačevanju duš in izvlačenju jeder; Dema Kukić — pomočnik konfektionerja tesnil; Pante Ivanov in Stevo Lipić — navijalca pri štirinvaljnem kalandru; Nada Grobin, Janko Sprah in Anton Pesrl — konfektionerji 14 x 4 plaščev; Milo-

van Gojković in Jože Rupnik — strojna konfektionerja jermen; Slavko Čekić in Jože Heimbring — vulkanizerja na preši 500 x 500; Zuvdija Šeferagić in Bratislav Stojković — vulkanizerja na rotacijskih prešah; Jakob Brce — pomočnik pri vulkanizaciji in konfekciji transportnih trakov; Valentin Mešec — vulkanizer termoforjev; Nezir Brukić — pomočnik pri premazovanju blaga; Anton Zupančič — vodja izmene; Pavel Pleteršek — razvojni tehnolog II; Franc Pelko, Franc Jeraj, Alenka Bunc, Marja Zumer, Miran Jan, Zoran Sušterič, Elvira Kos, Danica Žgalin in Alenka Rosić — stažisti; Maksimiljan Zupanec — vratar; Janez Prešeren — sistemski programer II; Avgust Kanižaj in Stanislav Česen — nakladalca; Ivana Kralj in Anka Antanasković, Fatima Mičivoda, Marija Iljenkarević — čistilke; Aksentija Džukić in Franc Brumen — čistilca dvorišča; Hamdija Bajrović — električar III; Zvonimir Stanešič — ključavničar III; Franc Tomše — mizar II; Nihad Mutevelić — vodja prodajnega področja za BiH; Doroteja Sajovic — laborant III; Breda Urbanc — likvidator III; Irena Držič — samostojni referent; Sane Sanev — skladišnji delavec; Cenka Gruber — finančni kontrolor; Alojzij Savorn — finančni programer I, Slavko Vuković — saldokontist; Miran Jošt — skladiščnik III.

V MESECU AVGUSTU PA SO PODJETJE ZAPUSTILI:

Zdravko Atanasov — odšel na odslužitev vojaškega roka, Branko Hočevar, Boško Marić, Leopold Piskernik — odpovedni rok; Peter Anžec, Slavko Janjetović, Zora Aleksić, Fatima Mičivoda — pretek določenega časa; Zivan Arsić, Jože Semme, Hranislav Perić, Janez Peternel, Radojko Mikić, Vasko Filipov, Stojan Trajković, Francka Subelj, Jana Žos, Marta Eržen, Anton Čepin — sporazumna prekinitev dela; Jože Krč, Zdravko Gabrijelčič in Alojz Tomažin — umrli; Veselin Jovović, Vlado Lašič, Milorad Vučan, Edvard Pavlović — izključeni iz delovne organizacije; Julka Pintar, Martin Grubič, Vinko Perčič, Marija Krgović, Danica Hvastija — upokojeni; Slavka Mitrović

Zahvala

Ob mojem dolgotrajnem zdravljenju sem dobila darilo, za katerega se vam iskreno zahvaljujem ter vam želim veliko poslovnih uspehov.

Enako se zahvaljujem tudi Žgovec Minki.

Marija Peterle
Vrhnika

Pisali so

Prejmite lepe pozdrave od bivšega sodelavca.

Mato Jurič
V. P. 6330/7 VE 3
Titograd

Dragi Savčani!

Oglašam se vam iz Zrenjanina, kjer služim vojaški rok in vam po-

šiljam pozdrave. V Zrenjaninu mi je zelo dobro, tudi hrana je še kar dobra. Vsem skupaj želim še večjih uspehov kot ste jih imeli do sedaj.

Blažek Boris,
V. P. 6885
15300 Loznica

ZA PRIHODNJO ŠTEVILKO SAVE PRIPRAVLJAMO

- O 9. kongresu ZSMS
- Denarnica bo tanjša!
- Iz delovnih enot (reportaža)
- Možnosti reševanja stanovanjskih problemov Savčanov
- Kako so odločali o združitvi s Savo
- Športne igre Polikem
- Kultura
- Izvajanje ustavnih določil

Kranj je edino mesto v Sloveniji, ki je letos začelo množično akcijo za rekreacijo prebivalcev. Pri tem pravzaprav mislim na Planinsko društvo Kranj, ki že nekaj časa uspešno organizira izlete v planine. Tudi savska planinska sekcija je zelo delavna in na sliki je skupina naših sodelavcev med takim pohodom (oziroma med počitkom).

zadnje vesti - zadnje vesti -

Denarnica bo tanjša

Nekako smo se kar navadili na razmeroma dobre osebne dohodke — ne da bi pravzaprav dosti razmišljali ali res toliko tudi zaslužimo.

Poročila — ki so jih obravnavali kolegi, delavski svet delovne organizacije, politični aktiv... o gibanju kvalitete, o izpolnjevanju planov proizvodnje, o (ne)delovni disciplini so zaskrbnjujoča. Če odzame del problemov z opravičljivimi vzroki (slabša kvaliteta zaradi menjav surovin; neizpolnjevanje planov proizvodnje zaradi nezadovoljivega koriščenja delovnega časa, pomanjkanja delavcev in neprispelih strojev, za nedisciplino sploh, ne vem kaj naj napišem) še vedno ostane velik odstotek slabših poslovnih rezultatov — ki ga moramo pripisati sami sebi.

Kot sem zapisal, so o tem že razpravljali, povedati pa moram tudi, da precej bolj prizadeto in konkretno, saj je npr. vodstvo TAP pripravilo predlog ukrepov, ki bodo dopolnjeni veljali za vso delovno organizacijo. V ukrepih za izboljšanje dela in uspehov pa so med prvimi poostretev delovne in tehnološke discipline, natančna kontrola nad opravljenim delom, delo v prostih sobotah idr.

V akcijo se bodo vključile tudi družbenopolitične organizacije. Torej, zdajle, ko bi bilo edino prav, da bi bili naši dohodki vsaj takšni gibno osebne dohodke znižati — če kot zadnjih šest mesecev je »neizobomo delati kot doslej.«

Kako smo pa delali doslej? Citiram del poročila o gibanju kvalitete za osem mesecev 1974:

»V osmih mesecih 1974 ima ... slabšo od normativne. Izgube na poprečno doseženo kvaliteto za % normativno vrednost je 854.890,00 N din, nastale škode zaradi upravičenih reklamacij pa 520.795,00 N din.«

Stosedemtrideset starih milijonov izgub samo zaradi slabe kvalitete v samo eni temeljni organizaciji združenega dela!

Pa še drug podatek: v samo enem mesecu je šlo v zbirno gumo ali v odpadke za 13 (starih) milijonov zmesi iz priprave polizdelkov...

Evidentiranih primerov je še več — žal jih ne moremo objaviti v celoti — a mislim, da je treba biti plat zvona, kajti namesto šestih milijard predvidenega dobička ga imamo 600 milijonov.

Jože Štular

KAKO SO GLASOVALI O PRIPOJITVI K SAVI

Objavljamo telegramsko informacijo o izidu glasovanja

	glasovalo za	v %
Totra Ljubljana	80,97	
Kemična tovarna Moste	82,63	
Puškarna Kranj	58,73	
Ruma Ruma	97,03	
Vulkan Niš	70,00	